

LETO XXIV. — Številka 25

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka in Trzin — izdaja CP Gorenjski tisk Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 31. 3. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, Od 1. januarja 1958 kot poltednik, Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, Od 1. januarja 1964 kot poltednik, in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

PROSLAVA NA DOBRAVI — V soboto popoldne so na Srednji Dobravi počastili obletnico smrti narodnega heroja Staneta Zagarja. Proslava je pomenila začetek letošnjih proslav in prireditev ob 30-letnici vstaje in ustanovitvi osvobodilne fronte v radovljiški občini. Proslavo je organizirala občinska konferenca socialistične zveze Radovljica, izvedla pa krajevna organizacija ZZB NOV Srednja Dobrava. Nastopili so učenci osnovnih šol Stane Zagar iz Kranja in Lipnice, vojaki garnizije Stane Zagar Kranj in moški komorni pevski zbor Stane Zagar iz Kroke ter godba iz Gorij. O življenju, delu in boju Staneta Zagarja je govoril predsednik občinske konference socialistične zveze Radovljica Jošt Rolc. Po programu pred združenim domom so številni udeleženci obiskali tudi spominsko obeležje na pokopališču na Dobravi, kjer so predstavniki organizacij in drugi položili vence. — A. Zalar

Jutri se začne popis!

Jutri je prvi dan popisa, ki bo trajal deset dni. Zaradi lažjega in hitrejšega dela popisovalcev, naj bi občani pripravili listine in dokumente:

- osebne izkaznice ali rojstne liste
- pomožne liste (obrazec PSS — 1 a), ki so jih dobili vsi zaposleni v delovnih organizacijah
- vojaške popisnice (obrazec PSS — 1), ki so jih prejeli domači za tiste, ki služijo vojaški rok
- zapisnik o ugotovitvi vrednosti stanovanja (točkovanje) in stanovanjsko pogodbo

Zakaj ti dokumenti? Popisovalec mora vpisati v popisnico za vsako osebo, ki je živel na dan, 31. marca ob 24. uri, spol, datum rojstva, kraj stalnega bivališča, datum priselitve, število živorojenih otrok, šolsko izobrazbo, delovno organizacijo, kjer dela itd.

V gospodinjstvi list pa bo popisovalec vpisal priimek in ime osebe, na katero se glasi gospodinjstvo, podatke o živini, imena članov gospodinjstva ter članov, ki so začasno odsotni.

V stanovanjski list, ki bo izpolnjen za vsako naseljeno ali prazno stanovanje, kakor tudi za druge prostore, ki niso zgrajeni kot stanovanje, pa se ob popisu uporabljajo za stanovanje, pa bo popisovalec vnesel podatke o površini, številu prostorov, materialu, iz katerega je stavba, o ogrevanju, preskrbi z vodo, električni napeljava ter opremljenostjo s sanitarijami.

Zaželeno je, da bi bil ob obisku popisovalca na domu vsaj en odrasli družinski član, ki bo imel pri roki vse potrebne podatke. Če ne gre drugače, lahko podatke za popisovalca občani puste pri najbližjem sosedu. Občinske popisne komisije naprošajo občane, da z razumevanjem sodelujejo v tej koristni in zahtevni akciji.

Začenja se javna razprava

Zbor narodov zvezne skupščine je v ponedeljek sprejel besedilo načrta ustavnih dopolnil in s tem odprl javno razpravo o spremembi ustave. Priprave na javno razpravo so po vsej državi že nekaj časa. Sem sodi tudi posvet, ki ga je prejšnji petek pripravil v Kranju izvršni odbor republiške konference SZDL. Posvet je vodil Franc Klimovec-Ziga, ustavne spremembe pa je razlagal član skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja Roman Albreht.

Tovariš Albreht je osvetlil predvsem značaj ustavne reforme in vprašanja, ki so se pojavila med oblikovanjem posameznih dopolnil. Posebej se je zadržal na nekaterih rešitvah, glede katerih so pogledi in mnenja še neenotna, in na nekaterih stališčih do ustavne reforme.

Kakšen politični sporazum postavljajo dosedanji predlogi dopolnil? Ali je besedilo dopolnil dovolj jasno in nedvoumno? Ali so ponujene rešitve dovolj radikalne? Ali so dovolj celovite? Ali odpirajo fronto proti etatizmu na ravni federacije ali proti etatizmu nasploh? Kakšna naj bo vloga predvidenih kompenzacij? Kako vključiti v dosegi samoupravljavca poleg tekočega tudi minulo delo? Kakšna bodo pooblastila federacije? Kakšno bo njeno financiranje? Kako zagotoviti enotno tržišče? To so — poleg konkretnih rešitev v pogledu predsedstva republike — nekatera izmed osnovnih vprašanj, ki se pojavljajo in se bodo še pojavljala v javni razpravi.

Udeleženci posveta so se po zaslugi izčrpane razlage tovariša Albrehta temeljito seznanili s temi vprašanji in se tako pripravili za vodenje pogovorov o ustavnih spremembah, ki bodo v okviru javne razprave v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih vse do 15. maja, ko bo razprava končana. — t. m.

6. in 7. stran:

V Tavčarjevem svetu med poljanskimi hribi

8. stran:

Slovenija po narodnosti

24., 25., 26. in 27. stran:

Naši novinarji so obiskali Senično, Križe, Pristavo, Bistrico, Ročevnico in Sebenje

30. stran:

Zadnji praznik Planice pred velikim dogodkom

X. SPOMLADANSKI SEJEM OD 10. DO 19. APRILA

KLANJ

Pri občinski konferenci socialistične zveze se je v ponedeljek sestala žirija za podeljevanje letošnjih priznanj OF. Obravnavala je predloge letošnjih odlikovancev. Jutri pa se bo pri občinski konferenci SZDL sestala komisija za obrambno vzgojo v organizacijah in društvih. Razpravljali bodo o programih obrambnih priprav v družbenih organizacijah in društvih.

Včeraj se je pri občinskem sindikalnem svetu sestala odbor storištev in razpravljala o kolektivnih pogodbah in o ustanovitvi sindikalne organizacije za zaposlene v zasebnem sektorju. Jutri pa se bodo sestali predsedniki gorenjskih občinskih odborov sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Obravnavali bodo priprave na kongres republiškega odbora družbenih dejavnosti.

A. Z.

RADOVLJICA

Pri občinski konferenci socialistične zveze se bo danes dopoldne sestala odbor za proslavo in obravnavala program proslav in prireditev v počastitev 30. obletnice vstaje in OF. Jutri pa se bo sestala žirija za podelitev občinskih priznanj OF. Razpravljali bodo o predlogih za podelitev priznanj.

O praznovanju 30. obletnice vstaje in OF in o podelitvi letošnjih priznanj OF bo jutri popoldne razpravljala tudi izvršni odbor občinske konference SZDL. Na dnevnem redu pa je tudi organizacija javne razprave o ustavnih spremembah.

Pri komiteju občinske konference zveze komunistov se je včeraj sestala komisija za splošni ljudski odpor. Obravnavali so informacijo o pripravah na splošni ljudski odpor v občini in nadaljnje naloge.

Včeraj se je sestalo tudi predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Med drugim so razpravljali o programu izobraževanja sindikalnih delavcev.

A. Z.

TRZİČ

V občini je v zadnjem času izredno živahna družbena in politična dejavnost. Novi val aktivnosti je sprožila že plodna petkova občinska konferenca zveze komunistov Trzič, ki ji je v naslednjih dneh sledil dvodnevni seminar za člane ZMS iz treh večjih delovnih organizacij, za ponedeljek je bila sklicana seja skupščine izobraževalne skupnosti, za včeraj pa občinske skupščine.

Ta politično močno obeležen teden bo zaključila prva seja občinske konference socialistične zveze v novem sestavu. Poleg ocene 4-letnega dela predvideva predloženi dnevni red tudi sprejem novih pravil in poslovnika konference ter volitve v nove organe te najmasovnejše družbenopolitične organizacije. Na svojem območju vključuje v 13 krajevnih organizacijah 6075 članov, kar je več kot polovico vsega prebivalstva občine oziroma nad 73 % volivcev. Izčrpno poročilo, ki obsega tako delo izvršnega odbora konference kakor tudi komisij in krajevnih odborov, bo lahko dobra osnova za razpravo pa tudi za ugotovitev, kaj se je ob tem realiziralo, resnično tudi ustvarilo.

—ok

SKOFJA LOKA

Krajevna skupnost Skofja Loka bo v začetku aprila sklicala zbor občanov. Pogovorili se bodo o obnovi puštalske brvi, ki vodi na škofjeloško kopalnišče, o ureditvi parkirnih prostorov na Novem svetu, o razširitvi Ceste talcev, o ureditvi razsvetljave na Koširjevi cesti in izdelavi načrta za most pri Okornu. Stari most na tem mestu bodo podrlji, ker je nevarnost, da ga Sora ob večjem naluvi odnese in s tem ogrozi še ostale mostove na Sori proti Medvodam.

—lb

V četrtek, 1. aprila, popoldan bo v Skofji Loki skupna seja komiteja občinske konference ZK in IO občinske konference SZDL Skofja Loka. Razpravljali bodo o ustavnih spremembah in pripravah na javno razpravo.

—lb

Program otroškega varstva

Danes popoldne se bosta sestala oba zbora radovljiške občinske skupščine. Obravnavala bosta program razvoja otroškega varstva v občini od 1971. do 1981. leta. Razem predvidenega sprejetja odloka o načinu upravljanja občinskega sklada skupnih rezerv sta predvidena tudi spre-

jema sklepov o kriterijih za financiranje potreb narodne obrambe v občini in o ustanovitvi krajevnih skupnosti za Bohinjsko Belo, Kupljenik, Obrne in Slamnike. Na seji bo dana tudi informacija o vplivu stabilizacijskih ukrepov na položaj delovnih organizacij v občini.

A. Z.

Preslabo seznanjeni s pravicami

V soboto zvečer je bil na Beli pri Preddvoru občini zbor krajevnih organizacij zveze borcev NOB, ki šteje 43 članov. Tajnik je v svojem poročilu povedal, da je bila organizacija lani delavna, saj so njeni člani preuredili krajevne spomenike, spominska obeležja in grobove, razen tega so zbirali sredstva za novo osnovno šolo v Cerknem, ki bo ob enem tudi spomenik NOB v tem partizanskem kraju. Trije člani belske organizacije ZB so dobili družbeno pomoč, eden pa posojilo za popravilo stanovanjske hiše.

Zaradi praznovanja 30. obletnice vstaje in ustanovitve OF so letošnje naloge organizacije ZB na Beli večje. Proslavljanje teh dveh pomembnih jubilejev bodo

zdržili s praznovanjem krajevnega praznika in 140. obletnice rojstva rojaka Matije Valjavca. Proslavo bodo pripravili v sodelovanju z ostalimi krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami. Razen tega bodo borci skrbeli za krepitev obrambne sposobnosti prebivalstva ter za ostarele in skrbi potrebne člane. Le-te bodo ob krajevnem prazniku obiskali in jih obdarili.

Na obnem zboru pa so se najdlje zadržali ob problemu, ki še vedno povzroča nezadovoljstvo med nekaterimi udeleženci NOB in se ne po-

javlja samo na Beli. Nekateri borci in sodelavci narodno-osvobodilnega gibanja namreč še vedno niso dobili družbenega priznanja, bodisi moralnega ali materialnega, pa tudi pravice na delovnem mestu so jim večkrat kratkane. Ugotovili so, da je varok za to tudi v tem, ker borci svojih pravic ne poznajo dovolj ali pa jih niso začeli uveljavljati v pravem času. Zato je danes marsikateri borec nezadovoljen in razočaran, posebno, če vidi, da njegov bojni tovariš te pravice že ima.

J. Košjek

KZK KRANJ

obrat Kmetijstvo

bo prodajal v nedeljo, 4. aprila, od 9. ure dalje

KRAVE MOLZNICE

na farmi Pšenična Polca pri Cerkljah

Uvod v razpravo o ustavnih dopolnilih

Ceprav ne morem reči, da so Kamničani doslej nepričadeto spremljali razprave o ustavnih dopolnilih, pa je bil nedavni sestanek družbenopolitičnega zbora občine uvod v splošno javno razpravo. Prisotnim je o predvidenih ustavnih spremembah in dopolnilih govoril dr. Marjan Brečelj, podpredsednik zvezne skupščine.

In kako bo nadalje tekla razprava o ustavnih spremembah v kamniški občini?

V kratkem bodo o tem razpravljali na razširjenem sestanku komiteja občinske konference ZK, kjer bodo primerjali ustavni tekst in predlagane spremembe s stališči družbenopolitičnih činiteljev kamniške občine, ki so ta stališča že oblikovali januarja letos. Komite občinske konference ZK bo aprila organiziral sestanek sekretarjev organizacij ZK, na katerem se bodo podrobno pogovorili, kako naj bi čim uspešneje organizirali javno razpravo. Javno razpravo bodo organizirali skupno s socialistično zvezo, sindikati in mladinsko organizacijo.

J. V.

JUGOBANKA

LJUBLJANA,

Titova 32

LJUBLJANA,

Celovška 106

CELJE,

Titov trg 7

Vabimo vas, da se poslužite bančnih storitev, ki vam jih nudi JUGOBANKA s svojimi poslovnimi enotami v Jugoslaviji in preko predstavništva v tujini.

- zbira hranilne vloge občanov
- vodi devizne račune občanov
- opravlja vse storitve na podlagi varčevanja v Jugoslaviji in tujini
- daje kredite za stanovanjsko izgradnjo in potrošniške kredite

Jugoslovanom na začasnem delu v tujini JUGOBANKA omogoča, da svoje prihranke položijo tudi pri tujih bankah s katerimi imamo posebne aranžmane o dvojezičnih in trojezičnih knjižicah in to v ZR Nemčiji, v Avstriji in Svici.

Prihranke v markah, šilingih in frankih na teh knjižicah se lahko prav tako dviga v teh državah in v Jugoslaviji pri vseh filialah JUGOBANKE.

Banka v Celju posluje vsak delavnik, razen sobote, od 9. do 12. ure in od 13. do 17. ure.

**V petek,
2. aprila,
ob 10. uri
dopoldne
bomo
odprli**

Mercator

Na dan otvoritve bo degustacija kave Mercator, izdelkov Tobačne tovarne Ljubljana, brezalkoholnih pijač »Fructal« ter pijač Slovenija-vina.

ново blagovnico v Tržiču

Potrudili smo se, da bomo kupcem nove blagovnice lahko vedno ponudili kvaliteten izbor blaga za dom, za gospodinjstvo, za osebno uporabo, za šport in razvedrilo:

tekstilno blago, konfekcija, obutev, galanterijsko blago, igrače, vrvarski izdelki, proizvodi iz gume in umetnih snovi, železnina, kovinsko blago, kolesa, šivalni stroji, fotografski in optični aparati, glasbila, radijski aparati, športne potrebščine, elektrotehnični material, ure in izdelki iz plemenitih kovin, parfumerija in kozmetični izdelki, pohištvo, pisarniški material, knjige, vse vrste živil in gospodinske potrebščine, alkoholne in brezalkoholne pijače, tobačni izdelki, izdelki domače in umetne obrti, časopisi in druga periodika, tehnično blago itd.

V blagovnici bo tudi bife, kjer vam bodo vedno na voljo mrzla in topla jedila ter vse vrste alkoholnih in brezalkoholnih pijač.

Od 2. do vštetega 10. aprila boste lahko kupovali različno blago po zelo ugodnih, znižanih in reklamnih cenah.

Možnost nakupa na potrošniški kredit brez porokov ter brezplačna dostava večjih količin kupljenega blaga na dom.

Za kupce smo pripravili tudi 67 bogatih nagrad. Javno žrebanje na podlagi izpolnjenega anketnega lista bo 20. aprila ob 16. uri pred blagovnico v Tržiču.

Pridite in prepričajte se o ugodnih cenah, kvaliteti blaga in solidni postrežbi!

Zborovanja na Planici se je udeležilo veliko šolske in delavske mladine. Prišli so borci in predstavniki oblasti, med katerimi tudi podpredsednika IS Slovenije dr. France Hočevar in Vinko Hafner, sin Staneta Zagarja Iztok Zagar ter mnogi takratni voditelji boja in odpora in predstavniki današnjega družbenega življenja. Republiški poslanec Martin Košir se je v svojem govoru spomnil takratnih žrtev in opozoril na današnje naloge za uresničenje izbojevanih načel. V kulturnem delu programa je sodelovala šolska mladina Stražišča in recitatorji iz Zabnice. — K. M.

Obletnica naše vstaje

V soboto, 27. marca, je poteklo 29 let, odkar je na Planici nad Crngrobom padel naš narodni heroj, organizator in vodja vstaje na Gorenjskem Stane Zagar skupno s 14 borci. Po znanih dražgoških dogodkih je to bil hud udarec v

vodstvenih vrstah naraščajočega partizanstva.

Čeprav je ta dogodek povzela za svoj krajevni praznik takratna občina Zabnica z Bitnjami in Sv. Duhom, so letošnje spominske prireditve

zajele širše območje Gorenjske. To še zlasti, ker so vključevale ob tem tudi naše prve svečanosti v počastitev 30. obletnice vstaje. Po ožjih prireditvah, ki so se začele v Zabnici že 21. marca, so v soboto in nedeljo sledile zaključne proslave. Tako je bil v soboto, 27. marca, na Planici zbor mladine in prebivalstva, na Srednji Dobravi pri Kropi je bila osrednja komemoracija, v soboto zvečer je bila pri Sv. Duhu slovesna akademija, v nedeljo dopoldan pa so mladinske in partizanske patrulje odšle po poteh borcev NOB. — K. M.

Na akademiji je govoril Janez Tavčar. — Foto: F. Perdan

Slovesna akademija v dvorani kulturnega doma pri Sv. Duhu je bila izpolnjena z mogočno kantato Radovana Gobca pod naslovom »Hej, partizani«. Od stare jugoslovanske himne, prek Bileče, prek tolikih bojev, porazov in zmag, prek žalostnih in zanosnih motivov ob zboru, recitacijah in godbi ponazori ves boj do končne zmage. Pod vodstvom Eda Ošabnika so Kantato naštudirali pevski zbori iz Stražišča, Kokrice, Belc in Primskovega, vodja kranjske godbe na pihala Zdenko Motel pa je z velikim uspehom znal zajeti bistvo vokalne in instrumentalne harmonije. Doživetje je nepozabno. Vloženi trud za to delo bi bilo vredno prikazati še kje drugje. — K. M.

Uspešen izid referendum

Deset tisoč glasov za samoprispevek

Čeprav so v kamniški občini pričakovali, da se bodo občani ponovno izrekli za samoprispevek, pa je vendarle visok odstotek glasov za referendum presenetil. Od 14.502 vpisanih volivcev je glasovalo 12.464, od tega za samoprispevek 10.017, proti 2188, 259 glasovnic pa je bilo neveljavno.

V Tuhinju se je od 544 občanov, vpisanih v volilni imenik, referendumu udeležilo 543, od tega se je 517 občanov izreklo za samoprispevek.

V Črni se je referendumu udeležilo 551 (od 569) občanov, za samoprispevek pa so se izrekli 504 občani.

V Motniku je od 247 glasovalcev bilo 217 za samoprispevek. V Vranji peči se je

referendumu udeležilo 164 (od 184), za samoprispevek se je izreklo 152 občanov.

V Kamniku je glasovalo 4360 (od 5252) občanov, za samoprispevek pa je glasovalo 3199 volivcev.

Ta tretji samoprispevek bodo občani plačevali od 1. maja dalje. Denar bodo uporabili za potrebe in po programu krajevnih skupnosti.

Visok odstotek udeležbe na referendumu in glasov za samoprispevek sta obenem potrditev dosedanje občinske politike. Občani so se tako izrekli, da so za takšno urejanje skupnih potreb na področju krajevnih skupnosti.

J. Vidic

Obrambna vzgoja prebivalcev

Na podlagi programa obrabne vzgoje prebivalstva v kranjski občini (program so sprejeli koordinacijski odbor za vprašanja obrambe in ostali organi za narodno obrambo, potrdila pa ga je občinska skupščina) sta bili januarja in februarja letos v občini dve predavanji. Na prvem predavanju so predavatelj govorili o mednarodnem političnem položaju in o organizaciji splošnega ljudskega odpora, na drugem pa o družbeni samozaščiti.

Organizacijo predavanj v okviru sprejetega programa so v krajevni skupnosti prevzeli na novo ustanovljeni odbori splošnega ljudskega odpora. Za izvedbo vseh predavanj v občini pa je bila po večini odgovorna delavska univerza Tomo Brejc v Kranju.

Ocene po obeh predavanjih v kranjski občini kažejo, da so delavska univerza, predavatelj in odbori splošnega ljudskega odpora v krajevnih skupnostih v večini primerov uspešno in kvalitetno izpolnili začrtani del izobraževalnega programa. Da je takšna ocena pravilna, prav gotovo potrjujejo tudi podatki o številu prebivalcev, ki so se udeležili predavanj. Na obe predavanja v vseh krajevnih skupnostih v občini je bilo vabljenih 18.900 prebivalcev, predavanj pa se je udeležilo 10.533 prebivalcev ali 56,3 odstotka povabljenih. Ob tem velja poudariti, da je bila udeležba zelo dobra v krajevnih skupnostih na terenu pa tudi v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju.

A. Z.

SPoznALI SO NOVO OROZJE — Pred kratkim so pripadniki teritorialnih enot (predvsem starešine) imeli večdnevne vaje. Ob tej priliki so streljali z novimi polavtomatskimi puškami, s trombloni in drugim avtomatskim orožjem. Vaje z novimi vrstami orožja so bile zelo zanimive in uspešne. — (A. Z.) — Foto: F. Perdan

Tovarna obutve Peko Tržič

objavlja licitacijo

za prodajo nepremičnin obrata
Cvekarne v Retnjah št. 40, pri-
pisanih k vlož. št. 432, k. o. Križe

- zemljišče parc. št. 399/2, k. o.
- gradbeni objekti
- hidroelektrarna

Izklicna cena je 292.012 din.

Za pravico udeležbe na licitaciji je potrebno pred-
hodno vplačati 5% varščino od izklicne cene na
tekoči račun št. 5152-1-838 z gotovino pri blagajni
podjetja ali z bariranim čekom Licitacija bo
15. aprila v tovarni Peko Tržič ob 10. uri za družbeni
sektor in ob 12. uri za zasebni sektor. Podrobnejše
informacije dobite v tovarni obutve Peko Tržič.

Tovarna obutve

Peko Tržič

objavlja prodajo
rabljenih čevljarjskih strojev

Objava velja do 30. junija 1971.
Ogled strojev je možen vsak dan od 6. do 14. ure,
razen v sobotah, v tovarni obutve Peko Tržič.

EXOTERM

kemična tovarna Kranj

razglašuje prosto delovno mesto

blagajnika — referenta
za obračun osebnih dohodkov

Delovno razmerje se bo sklenilo za določen čas 8
mesecev. Možnost nastopa dela takoj. Želimo, da
kandidat pozna blagajniško poslovanje in delo za
obračun OD. V poštev za zaposlitev pridejo tudi
upokojeanci. Plačilo po dogovoru. Pismene prijave
sprejema Splošni oddelek Exoterma Kranj.

Dostop na Krvavec rešen

Jutri ob 11. uri dopoldne se
bodo na Krvavcu zbrali pred-
stavniki podjetij, ki so pred
dobrim mesecem razpravljali
o rešitvi dostopa na Krva-
vec. Sestanka pa se bodo ude-
ležili tudi predstavniki bank,
turistični delavci in drugi.

Izvedeli smo, da se je v
sedanjih razmerah o rešitvi
dostopa na Krvavec poleg ce-
ste in žičnice izoblikovala še
ena varianta. Ta je, da bi na
Krvavcu zgradili letališče ali
bolj točno ploščad za prista-
janje helikopterjev. Strokov-
njaki so ugotovili, da bi bila
ta rešitev dostopa v primer-
javi z gradnjo ceste ali žični-
ce najhitrejša, poceni in tu-
di najbolj učinkovita. Heli-
kopterji bi namreč v glavni
sezoni lahko prepeljali z leta-
lišča na Brniku na Krvavec
prav toliko ali pa še več tu-
ristov, kot jih zmora žičnica
in le nekaj manj kot cesta.
Tako bi v prvi fazi odpadla
pri gradnji ceste izgradnja
večjih parkirnih prostorov, pa
tudi ceste, za katero menijo,
da je prav tako potrebna, bi
lahko gradili postopoma. Izra-
čunali so tudi, da prevoz turi-
stov s helikopterji v primer-
javi s pridobljenim časom ne
bi bil nič dražji od prevoza
po cesti ali žičnici. Z Brnika
bi namreč turisti prišli lahko
na Krvavec v desetih minu-
tah.

Za takšno rešitev pa so se
močno zavzele tudi banke.
Predstavniki le-teh namreč
menijo, da bi s tem omogoči-
li še hitrejši razvoj turizma
na Gorenjskem in tudi v Slo-
veniji.

Ker bodo med jutrišnjim
sestankom ob primerjavi po-
datkov in izračunov še en-
krat pregledali prostor, kjer
bi bila pristajalna ploščad in
ker so se že sporazumeli, da
bi bila takšna rešitev najbolj
ekonomična (tako glede grad-
nje, celotne investicije in ka-
snejšega poslovanja) lahko
zagotovo računamo, da bodo
z gradnjo ustreznih naprav
kmalu začeli. Da bodo dela
normalno potekala in da Kr-
vavec poleti ne bo »zaprt«, pa
so strokovnjaki tudi umakni-
li prvotni sklep, da bo žičnica
obratovala samo še aprila. Ta-
ko bo žičnica obratovala do
začetka prihodnje zimske
sezone oziroma do začetka pre-
voza turistov na Krvavec s he-
likopterji. (O jutrišnjem se-
stanku bomo pisali v sobotni
številki).

ZA POMLAD 71

robert
116 116

169 din

MODELI

Peko

ZMRZNJENA
ZELENJAVA
V VSEH VEČJIH
PRODAJALNAH
ŽIVILA
KRANJ

Trgovsko podjetje
DELIKATESA
Jesenice

razglašuje prosto
delovno mesto:

I. PRODAJALCA-KE
v samopostrežni
trgovini v Zirovnici

Pogoji: KV trgovski dela-
vec-ka, s 3-letno trgovsko
šolo in izpitom, 2 leti
prakse.

Prijave kandidatov z do-
kazili o strokovnosti spre-
jemamo do 15. aprila 1971.

SGP GORENJEK
Radovljica

odproda po sklepu DS

AVTOMOBILSKO
PRIKOLICO (5 ton)
v nevoznom stanju.

Možnost odkupa do 3.
aprila 1971.

Kako so SLAKI osvojili Ameriko (19)

»Poldrugo uro kasneje pripisujemo na vrh, na rob kanjona, ki razpolavlja široko coloradsko planoto. 2500 metrov visoko smo, v pravcatem gorskem svetu, katerega središče predstavlja mesto Aspen. Spet sneži. Ledeni veter turbno zavija okrog vogalov in stresa idilične, v alpskem slogu grajene stavbe.

Aspen je eno najrazkošnejših zimsko-turističnih letovišč Amerike, kamor zahajajo milijonarji. Podobno je švicarskim vasicam, čepečim ob vznožju strmih alpskih vršacev. Hoteli, moteli in privatne počitniške hiše pomenijo višek razkošja, razkošja, ki presega domišljijo navadnih smrtnikov.

Niko, Pavle in jaz stanujemo v apartmaju Alp hotela. Cesa podobnega doslej še nisem videl. Razpolagamo s štirim spalnicami, dnevno sobo, barom, kuhinjo in tremi kopalnicami. Zaman smo skušali odkriti kakšno pomanjkljivost. Arhitekti so v prostore postavili ali vgradili stvari, o katerih se poprečnim zemljanom niti ne sanja, da obstajajo. Temu primerna je kajpada tudi cena penziona: 100 (sto) dolarjev dnevno.

HIPPYJI IN BERACI

»Večerjamo v čudoviti (in nepopisno dragi) švicarski restavraciji. Lastnik, bivši smučarski as — ime sem pozabil — nas pospremi v salon kjer pri kamínu najprej izpraznimo steklenico šampanjca. Sledi gala obed v soju sveč. Večini pikantnih jedil nismo mogli določiti izvora, saj je šlo za specialitete, ki jih v 'navadnih' gostilnah ne strežejo.

Potem obiščemo znan aspenski nočni lokal. Pred vrati stoji zaspan policaj in zahteva potne liste. Naš vodič, mlad Indijanec, mu pojasni, da smo iz Jugoslavije, toda šele podkupnina v obliki desetdolarskega bankovca dokončno omeči moža postave.

Bar je, kot vse v Aspenu, nekaj posebnega. Goste izmenoma zabavata odlični beat ansambel in mlada, izredno lepa mulatka, ki si elegantno slači perilo. Na plesišču se zvija kopica prepotenih teles, med stoli pa vijuga starikev, beraško oblečen črnc, išoč odvrženi cigaretni ogorek. Če prištem se pritikavega domačina, ki v kotu zamišljeno čisti ušesa, je slika popolna.

Posebnost mesteca so hippyji, stotine hippyjev. Kljub mrazu posedajo po pločnikih, kadijo marihuano in upajo, da jim bo okajeni petičnež v navalu usmiljenosti vrgl cent ali dva miloščine. Komur

'operacija prosjačenje' uspe, odide v bližnji kinematograf, kjer non-stop vrtijo stare filme. Zanimivo je, da v dvorani ni običajnih sedežev, temveč posebna ležišča, na katerih obiskovalci počejajo najrazličnejše reči, samo predstave ne gledajo.

8. oktober. Jutro je bilo kot v pravljici. Bele strmine, posejane s stotinami pisanih poslopij, so se vabljivo bleščale in izzivale smučarje. Vodič nam je povedal, da stalni del prebivalstva tvorijo Avstrijci in Svcariji. Oni so nekdanje malo znani kraj povzdignili v veliko zimsko-športno središče, oni so tudi imetniki nad 90 odstotkov gostinskih in drugih objektov v mestecu. Slovencev je med njimi le kakih sto, zato smo resno dvomili, da bo koncert uspel. Množica slik, pritrjenih na reklamne table in pročelja zgradb, ter poplava napisov, ki so ljudi vabili, naj pridejo prisluhniti Slakom, nam nista pregnala skrbi. Šele zvečer, ko se je v prekrasno dvorano stlačilo več kakor 700 poslušalcev, smo si oddahnili. Dasi so redarji vmes našli komaj 8 rojakov, ni bilo navdušenje občinstva nič manjše kot na nastopih drugod. Razigrana množica je ob koncu stoje skandirala in zahtevala ponovitev. Podoben sprejem smo doživeli ponoči, v baru; kratkokrila dekleta nam preprosto niso pustila igrati. Prekinila so ples in nas drugega za drugim odvela k svojim mizam. No, pozneje, ko naj bi se začelo bolj natančno spoznavanje, je vabljiva družina enostavno izginila.

NA »STREHI« KONTINENTA

»9. oktober. Mondeni Aspen zapustimo že navsezgodaj. Če hočemo doseči Pueblo, ki leži onkraj skalnatih Rocky Mountains, moramo premagati 4000 metrov visoko gorsko oviro. Vožnja je veličastna in grozljiva obnem. Cijazenje skozi divji snežni metež, po vijugasti zeledele cesti, speljani nad prepadi, šoferju dobesedno cefra živce. Končno le dosežemo 'točko nič', kjer se svet zravnja in potlej polagoma prevesi navzdol. Na strehi Amerike smo. Nedaleč stran namreč izvirajo štiri reke, od katerih ena teče proti zahodu, ena proti vzhodu, ena proti jugu, ena proti severu.

Potovanje, pravzaprav drsanje navzdol, je minilo brez zapletov. Premrazeni, izčrpani, a živi in zdravi priblizimo v dolino, v sončni raj v ozračje, polno toplote ter poletnega vzdušja.

(Nadaljevanje
prihodnje sredo)

Glavni vir dohodka predstavlja kmetom v Javorjah in okolici reja živine. Vsako sredo prinesejo živino na semenj. — Foto: F. Perdan

V Tavčarjevem svetu med poljanskimi hribi

Obiskali smo vasi pod Blegošem ter Starim in Mladim vrhom: Volčo, Dolenčice, Javorje, Četeno ravan in Malenski vrh. Javorci pripravljajo kmečko ohcet. Na Malenskem vrhu se ljudje izseljujejo v dolino.

Preteklo sredo sva s fotoreporterjem obiskala vasi pod Blegošem ter Starim in Mladim vrhom. To so kraji, ki jih je pisatelj Tavčar nešteto krat opisal v svojih delih. V Dolenčicah, vasi ob cesti proti Javorjam, je bil rojen slikar Anton Ažbe, nekoliko dalj od tu pa v zadnjem času ustvarja kipar Peter Jovanović. V Poljanah sva zavila na desno, na cesto za Javorje. Kmalu ob cesti je že prva vas — Volča. Čeprav je leta 1875 vas pogorela, je še ohranjenih nekaj zanimivosti. Na hribčku nad vasjo stoji stara cerkva, ob cesti pa Dolenčeva domačija, ki je ena najstarejših v tej okolici. Po pripovedovanju naj bi bila še iz časov loškega gospostva. Tu so pobirali desetine, v obokani kleti pa so bili zapori.

POT V SLIKOVITE JAVORJE

Kmalu za Volčo se začne cesta strmo vijugati v hrib. Po nekaj ovinkih sva že v pr-

vi vasi — Dolenčicah. Streljaj od ceste stoji trdna domačija, kjer je bil v prejšnjem stoletju rojen slikar Anton Ažbe. Hiša je približno iz 15.

stoletja. Lastniki hiše, Ažbetovi sorodniki, zdaj gradijo novo hišo, ker v staro prodira vlaga. Sicer pa v hiši ni nič takega, kar bi se lahko spominjalo na velikega umetnika. Le na steni je še njegova fotografija. Domači pravijo, da je bilo pred leti še nekaj obiskovalcev, v zadnjem času pa jih ni.

STAJERSKE SPECIALITETE V JAVORSKI GOSTILNI

Ko sva v Javorjah stopila iz spačka, naju je kar pošteno zeblo. Mrzle sape so pihale iz smeri Blegoša in sosednjih hribov, ki jih je ponoči pobelil sneg. Da bi se vsaj malo pogrela, sva zavila v najbližjo hišo, v gostilno pri Marjanci. In kar prav sva storila. Zgovorna lastnica gostilne Tončka Benedičič nama je vedela veliko povedati. Po njeni govorici sem sklepal, da ni domačinka. Zaupala je, da je iz Prekmurja, a je zdaj v Javorjah že kar deset let. Pravi, da se v tem kraju kar dobro počuti. Nekaj časa je bila v gostilni le v službi. Pred nekaj leti je hišo kupila in jo začela preurejati. Pripravila je sobe za prenočišča, preuredila gostinske prostore,

prav zdaj pa gradijo javno stranišče, ki je zaradi bližine avtobusne postaje prepotrebno. »Zdaj imamo pet postelj, lahko pa bi jih pripravili tudi dvajset. A verjemi, za zdaj se ne spleča. Letos me ni še nihče vprašal za prenočišče. Prejšnja leta je bilo precej bolje. Letos gredo vsi gostje na Stari vrh z žičnico iz Selške doline. Zdjaj se v gostilniške doline le domačini, pa še ustavlja le domačini, pa še ti le kadar gredo od maše. Vprašujete, kako je s hrano? Pripravljene imam domače specialitete: domačo salamo, domač kruh, od štajerskih pa gibanice.« Tončka obdeluje tudi nekaj zemlje in redi prašiče, da lahko pripravi za goste razne poslastice. Verjemi, da boste v Javorjah do bro postreženi.

JAVORJE POSTAJAJO DELAVSKA VAS

Kaj bi lahko zapisal o Javorjah? Mogoče to, da je vas vse bolj delavska. Pred kakimi desetimi leti je bilo drugače. Vas se je že močno spraznila. Ljudje so odhajali na delo v dolino in v dolini tudi ostali. V zadnjih letih spet ostajajo doma in se na delo vozijo z avtobusom. Z dolino imajo kar ugodne avtobusne zveze. To velja zlasti za zveze s Skofjo Loko, z zvezami proti gornjemu delu Potjanske doline pa niso preveč zadovoljni. Tudi zvečer bi radi, da bi vozil vsaj še en avtobus. Zvečer po šesti urli je namreč z avtobusom nemogoče priti v Javorje.

Vaščani so tesno povezani med seboj. Prav zdaj gradijo nov vodovod, ker je bil stari že močno dotrajan. Izkop so opravili s prostovoljnimi delom, material pa kupili s samopriskom. Tudi za asfaltiranje ceste so se pogovarjali, da bi zbrali samoprisk. Zdjaj so težave z vzdrževanjem ceste. Potrebovali bi dva cestarja, pa je še za enega komaj dovolj denarja.

V Javorjih in okolici se mnogo govori o kmečkem turizmu. Nekateri kmetje so se že odločili za to. Pravijo pa, da imajo precejšnje možnosti tisti, ki gradijo nove hiše. Težava je v tem, da so kmetje še vedno preveč zapreženi v kmečko delo. S prenočišči in zajtrkom ter večerjo bi še šlo, teže je s kosili. Res je, da kmetje vse manj obdelujejo njive in se preusmerjajo v pridelovanje ribeza in živinorejo. Dela pa je kljub temu na kmetih še vedno dovolj. Zato bomo o tem, ali je kmečki turizem uspel, lahko govorili šele čez nekaj let.

MLADINA JE DELAVNA

Javorje je ena redkih vasi, kjer nisem slišal pritožb na račun mladine. Učitelj na osnovni šoli v Javorjah in predsednik KUD »Anton Azbe« Matevž Markelj mi je povedal, da mladina rada sodeluje v raznih društvi. »Dramska sekcija je letos že upri-

zorila eno delo. Navadno imamo še preveč kandidatov za vloge in jih je kar težko odločiti. Če bi imeli večji oder in bolj primerno dvorano, bi bilo drugače. Lahko bi naštedirali dela z večjim številom oseb. Ljudje najraje gledajo veseloigre, zato se tudi ravnamo po teh željah. Zdjaj bomo gostovali še po okoliških krajih. Pred leti smo imeli tudi pevski zbor, ki pa ga ni več. Pač pa mladinci in pionirji lahko sodelujejo v strelski sekciji. Svojo podružnico ima v Javorjah SD Tabor iz Gorenje vasi. Tudi navdušenje za namizni tenis je. Mladi so sami naredili mizo in zdaj pridno trenirajo. Torej se čez javorsko mladino ne moremo pritoževati.»

Učitelj v Javorjah in predsednik KUD »Anton Azbe« Matevž Markelj.

JUNIJA BO KMEČKA OH CET

TD Javorje je bilo ustanovljeno šele pred približno letom dni. Ustanovili so ga predvsem zaradi kmečkega turizma. No, in že po letu dni imajo Javorci lepe načrte. Občinska turistična zveza jim je v začetku leta predlagala, naj prikažejo dela z lesom na posebni prireditvi. To jih ni preveč ogrelo. Bolj so se navdušili za drug predlog — izvedbo kmečke ohceti. Tako bodo predvidoma v nedeljo, 13. junija, pripravili pravo kmečko ohcet. Ne tako kot v Ljubljani. Za to pravijo Javorci, da je bolj cirkus, kot ohcet. Letos bo vsa prireditve v enem dnevu. Če bo uspela, jo bodo prihodnje leto raztegnili vsaj na dva dni. Na prireditvi bodo pokazali tudi nekaj starih plesov in »hecov«, brez katerih včasih ni šlo. Težave so tudi s prostorom in starim pohištvom, a upajo, da jih bodo s skupnimi močmi uspeli prebroditi. Njihova želja je, da bi prireditve privabila v Javorje čimveč gledalcev.

NA MALENSKEM VRHU MANJKA DEKLET

Poslovala sva se od Javorij in s spačkom odbrzela nazaj v dolino do Volče. Še enkrat sva se zapodila v hrib, tokrat proti Malenskem vrhu. Avto je komaj zmagoval globoko blato na cesti za Malenski vrh. Gozd se je kmalu razredčil in pred nama se je prikazala na hribčku znana cerkva na Gori, precej nižje pa šola na Malenskem vrhu. Na levi se je kot na dlani dvigal vrh Blegoša z belim klobukom in ožarjen s spomladanskim popoldanskim soncem. Res nepozaben razgled.

V tej vasi je življenje popolnoma drugačno, kot v le dobro uro hoda oddaljenih Javorah. Avtobusnih zvez nimajo. Najbližje trgovino imajo v Poljanah in vsa živila morajo prinesiti na hrbtu. Pred leti še pošte niso dobivali redno. Kadar je šel kdo v dolino, jo je prinesel. Zdjaj je toliko bolje, da pride pismoša v vas trikrat tedensko.

V vasi skoraj ni več mladih, Kmetije so ostale brez ljudi. Pa fantje bi še ostali, le dekleta nočejo na kmete. V vasi jih skoraj ni, iz doline pa tudi nočejo v hrib. In to na trdne in urejene kmetije. Pranje, da bodo pač morali fantje »ta mlade« uvoziti.

Tudi šola na Malenskem vrhu verjetno kmalu ne bo več, čeprav je stavba lepo opremljena, ker je bila zgrajena šele pred dobrimi desetimi leti. Učiteljica Marija Strupijeva je na šoli že 15 let. »Ob mojem prihodu je obiskovalo šolo 56 učencev, letos 12, prihodnje leto jih bo pa le še 8. Zato je malo verjetno, da bo prihodnje leto na tej šoli še pouk, ampak jih bodo vozili v Gorenjo vas. V vasi ne moremo imeti nobene prireditve, ker ni več toliko otrok, da bi pripravili igrico. Včasih so hodili ljudje v šolo gledat televizijo, zdaj se tega ni več. Nekateri imajo že svoje sprejemnike. Zato je življenje tu bolj puho. Najhuje je, kadar zmanjka elektrike. Takrat smo odrezani od sveta. Letos smo bili ravno za novoleto kar pet dni. Ko bi imeli vsaj telefon, če kdo zbolí. Bolezen pozimi je namreč v teh krajih huda stvar. Zdravnik mora priti, toda kako. Ker ne more z avtomobilom, se navadno nič rad ne poda v te hribe.»

Tako je torej življenje v teh hribih. Marsikaj so nama povedali prijazni ljudje. Vsakega po malem: veselo in žalostne stvari. Zaželela sva, da bi med najinim prihodnjim obiskom v poljanskih hribih zvedela le kaj prijetnega.

Besedilo. J. Govekar
Silke F. Perdan

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

Seveda pa »Gorenjec« ni tiskal samo hudo polemčnih političnih in gospodarskih člankov, tudi o prosveti in kulturi se v nobeni številki ni preveč razpisal. Bolj se je oziral v zgodovino pa tudi v sodobna dogajanja v svetu.

Nikoli pa ni zmanjkalo snovi Novičarju, ki je v svoji rubriki drobil domače in tuje novice, dostikrat prav nenaadne, danes bi jim rekli kar »senzacionalne«. Vsaj za tiste preproste čase so res bile nenaadne.

Preberimo dve ali tri take novice:

Zena v moški obleki. V Londonu je bil — kakor se piše — sprejet v ondotno ubožno hišo mož, ki se je malo ponesrečil. Zdravniki pa so spoznali, da imajo pred seboj ženo, opravljeno kot moškega. Bila je namreč 66 let stara Katarina Coomba, ki živi že 40 let kot možki. V mladih letih je bila učiteljica jezikov, izgubila pa je svoj kruh in vsled tega sklenila, da se preživi v moški obleki. Najprej je bila kuhar, pozneje se je počela tudi z drugimi reči. Nazadnje se je oženila z neko sobarico. Živel sta srečno 14 let skupno.

Druga taka vest za radovedne — nekatere sočustvujoče, druge privoščljive — bralce pa je bila ta-le:

Napad na nemškega cesarja. Ko je cesar Viljem dne 6. t. m. (t. j. 6. marca 1901) prišel iz mestne vinarne v Bremen, je nek človek storil nanj atentat. Vrgel je na cesarja kos železa, ki mu je priletel naravnost v obraz in ga zadel pod desnim očesom. Nek postršek je pobil napadalca na tla, redarji pa so ga potem odpeljali na policijo. Ondi je napadalec izpovedal, da je delavec, noče pa povedati, iz katerega vzroka je napadel cesarja. Cesar je močno ranjen, ker mu je meso prebito do kosti, vendar se ni bati ničesar.

Da je bilo vreme v marcu tudi pred sedemdesetimi leti tako muhasto kot v letošnjem marcu, zvemo iz novice:

Rujavorumenkast sneg. Iz Radovljice nam piše dne 11. t. m. (t. j. 11. marca 1901): Tu okrog je zapadel nov za ped debel sneg. Od tistega dne pa je neprenehoma deževalo in tudi snežilo vmes. Vsled tega so pota postala zelo grda. — Danes zjutraj pa smo zagledali zunaj nekaj izvanrednega. Ponoči je zapadel za palec debel sneg in ta sneg ni bel kot ponavadi, temveč je

rujavorumenkast; na nekatereh mestih, kjer ga je bolj na debelo pa je celo rujavorudekast. Ljudje, ki se vozijo po železnici tod mimo, pripovedujejo, da je gori okrog Dovjega novozapadli sneg še temnejše barve, v Trbižu pa je neki tako rujav, kakor bi bil polit s kavo. — Ravno take vesti prihajajo s Koroške in iz Gornjega Štajerja. V Italiji je padal takoiimenovani »krjav dež«, ki je prinášal s seboj tudi mnogo peska. Sodi se, da so se pripodile megle iz vroče puščave Sahare.

Kazni, ki so jih prisojala sodišča pred sedemdesetimi leti, niso bile tako mile kot so dandanašnje. Pravica je imela takrat res zavezane oči in se ni ozirala na nobeno olajševalno okoliščino. Kako ostro je udarila, zvemo iz vesti s kranjskega sodišča:

22letni tesar Valentin Kopitar in njegov 18 letni dninar Jože Kopitar oba iz Mengša, obtožena hudodelstva ropa, sta dobila vsak po deset let težke ječe, poostrene z enim postom mesečno in trdim ležiščem v temni celici 21. januarja vsakega kazenskega leta.

Pa še to-le mikavno vest iz onih let preberimo v »Gorenjcu«:

Sto žibelk je naročila laška kraljica Jelena (hčerka takratnega črnogorskega kralja Nikolaja Petrovića, ki je živel 1860—1916; op. C. Z.), ki pričakuje veselega dogodka. Žibelke s krasno opravo hoče menda darovati sto laškim materam, ki bodo povile otroka isti dan kot ona.

Priložnost je, da glede na oglas, ki v marčnih številkah »Gorenjca« opozarja na zalogo »Belske kisle vode« (Vellacher Sauerbrunnen) pri kranjskem trgovcu Albinu Rantu (1 zaboj 50 steklenic 8 kron 50 vinarjev), opozorimo na ta Gorenjecem najbližji izvir slatine. Sicer imamo tudi v naših krajih nekaj potokov, katerih voda ima kislast okus — npr. Kislica pri Kamni gorici — a belska slatina je le najbolj znana. Voda izvira nad vasjo Bela na Koroškem, tik pod Jezerškim vrhom. Tudi zdravilno kopališče imajo v Beli (833 metrov) — vendar pa to niso kake toplice, kot napak menijo nekateri od naših turistov, ki potujejo tod mimo na Koroško. Sicer pa bo prav, če bomo o tej Beli kdaj kaj rekli — saj tolikokrat potujemo skozi njo, a je skoro nepoznana.

C. Z.

Slovenija po narodnosti

Vprašanje o narodnosti je na programu popisov na našem ozemlju šele v povojnem času. Sicer imajo tudi popisi od leta 1880 dalje podatke o jezikovni pripadnosti, vendar se narodnost pokaže kot posebno vprašanje šele v popisih Jugoslavije. Predvojni popisi so narodnost obravnavali tako, da so iskali jugoslovansko narodnost. Šele s popisom leta 1948 je bilo to vprašanje pravilno postavljeno kot osebno priznanje k določeni narodnosti.

Prve podatke o narodnosti imamo pa že iz leta 1846, ko je bil za Avstrijo izdelan tak pregled. Tedaj je bilo na strnjem slovenskem etničnem ozemlju naštetih 1.126.303 Slovencev. Za poznejši čas so bili podatki posebej preračunani na današnji obseg SR Slovenije in se vodijo od leta 1880 dalje. V avstrijskih časih se slovensko prebivalstvo ni večalo kaj hitro; vzroka sta bila dva: veliko izseljevanje in pa vpliv raznarodovalne politike, zaradi česar se je bolj večalo število nemškega in madžarskega prebivalstva, kot je bilo to mogoče z naravnim prirastom, kar velja posebno za zadnje obdobje pred prvo svetovno vojno.

Po prvi svetovni vojni je prišlo do delnega izseljevanja nemškega in madžarskega prebivalstva s tem, da so odšli upravni in podobni delavci drugih narodnosti s slovenskega ozemlja. Zato se je že tedaj zmanjšalo število neslovenskega prebivalstva, nekaj pa tudi po drugi vojni oziroma med njo (na primer izselitev Kočevarjev, po vojni izseljevanje italijanskega prebivalstva s koprškega ozemlja).

Povojni popisi so pokazali, da je Slovenija narodnostno zelo enotna, kajti delež slovenskega prebivalstva znaša okrog 96 %. Hrvatov je po zadnjem popisu leta 1961 31.429 ali nekaj manj kot 2 % prebivalstva Slovenije, Srbov 0,86 %, Madžarov 10.498 ali 0,66 %, Italijanov 3072 ali 0,19 %.

Zaradi priseljevanja delovne sile računamo, da se je število prebivalcev, ki so prišli iz drugih republik, sedaj močno povečalo. Popis, ki bo konec marca, naj da natančne podatke. Ker vsebujejo popisni obrazci tudi podatke o priseljevanju, bo to mogoče. Ovir je pri tem le metodologija popisa, ker se obdelava nanaša na stalno prebivalstvo. Med delavci pa je precej sezonskih, ki se vračajo vsako sezono na delo v Slovenijo. Takih sezonskih delavcev, ki ne spadajo med stalno prebivalstvo republike, pa popis ne bo pokazal, če ne bo posebne obdelave v ta namen.

Največ razprav ob popisu prebivalstva je vzbudilo vprašanje o narodnosti. Naši popisi so uveljavili načelo subjektivnega izražanja pripadnosti k nekemu narodu. Da pa je prišlo kljub temu do nejasnosti, je vzrok možnost navajanja pokrajinske pripadnosti in pa uvrščanje v kategorije Jugoslovancev neopredeljenih. Pri zadnjem popisu leta 1961 je bila v obdelavi ta skupina pokazana kot posebna kategorija. Jugoslovanske narodnosti nimamo, ker živijo v naši državi več narodov. Ob priliki zadnjega popisa pa je bila skupina »Jugoslovani-neopredeljeni« za osebe, ki se narodnostno niso opredelile za eno od jugoslovanskih narodnosti, kakor otroci iz mešanih zakonov, ljudje narodnostno mešanih krajev, ljudje, ki so navajali pokrajinsko pripadnost.

Prve podatke o narodnosti na našem ozemlju imamo še iz dobe pred prvim popisom prebivalstva. Na slovenskem ozemlju je opravljala Avstrija popise po starem načinu od leta 1754 dalje in šele z letom 1857 prešla na sodobno štetje prebivalstva. Pri predzadnjem popisu po starem, to je bilo leta 1846, je bil sestavljen pregled tudi po narodnosti.

Dežela	Slovensko prebivalstvo	Odstotek med vsem deželnim prebivalstvom
Kranjska	410.722	88,1
Štajerska	362.742	36,2
Koroška	95.544	30,0
Goriška	128.462	67,0
Istra	31.955	14,0
Trst	25.300	31,5

To da skupaj 1.054.765 Slovencev; ti podatki so brez Prekmurja in Beneške Slovenije. Tam je živelo 71.538 Slovencev, tako da moremo za leto 1846 naštetih na strnjem slovenskem narodnostnem ozemlju 1.126.303 Slovencev.

Pravi popisi so imeli vprašanje o jezikovni pripadnosti šele od leta 1880 dalje. Ni bilo vprašanja o narodnosti, ampak o občevalnem jeziku. Zato si moramo pomagati s tem, da izenačimo jezikovno in narodnostno pripadnost. To vprašanje o občevalnem jeziku je takrat povzročilo mnogo razprav in so mu očitali, da zmanjšuje število pripadnikov manjših jezikovnih skupin, med katerimi so bili tudi Slovenci. Občevalni jezik pomeni jezik v javnosti in tedaj je tam prevladovala nemščina zaradi nemškega uradovanja uprave itd. Vendar pa moremo reči, da so bili stari avstrijski popisi v primerjavi s povojnimi popisi v Avstriji in Italiji mnogo bolj objektivno izvedeni tudi glede jezikovne pripadnosti in da so vsaj približno pravilno pokazali razširjenost slovenskega jezika. Seveda niso bili brez nepravilnosti, ki se lahko ugotovijo pri primerjavi za posamezne kraje med popisi, vendar boljših podatkov za tedanj časa nimamo. Od tedaj dalje se omejimo na ozemlje, ki ga obsega SR Slovenija. Za čas Avstrije omenjamo tudi upravno razdelitev na dežele.

Avstrijski popisi v letih 1880, 1890, 1900 in 1910 so prinesli te podatke po občevalnem jeziku. Nanašajo se na stalno prebivalstvo, čeprav so sicer avstrijski popisi obravnavali kategorijo prisotnega prebivalstva:

Občevalni jezik na slovenskem ozemlju po rezultatih avstrijskih popisov

Občevalni jezik	1880	1890	1900	1910
skupaj stalno prebivalstvo	1.171.282	1.222.580	1.252.681	1.304.170
slovenski	1.041.460	1.086.737	1.114.568	1.142.858
nemški	81.323	87.638	87.999	105.752
italijanski	29.797	27.497	28.020	30.781
madžarski	12.867	14.583	18.080	20.791
drugi	6.035	6.125	4.014	3.988

Najhitreje se je povečalo število Nemcev, zlasti na Štajerskem, in število pripadnikov z madžarskim občevalnim jezikom, ki so bili skoro izključno v Prekmurju. Uprava, ki je vodila opise, je bila na istem ozemlju nemška oziroma madžarska.

Med drugimi jeziki so za srbski oziroma hrvaški jezik, ki ga navajajo avstrijski viri kot srbohrvaški jezik, podatki za 531 pripadnikov (208 Kranjska, 30 Štajerska, 293 Primorska); vendar pri tem ni upoštevano ozemlje zunaj tedanje avstrijske polovice Avstro-Ogrske, namreč Prekmurje ter deli okrajev Čakovec in Karlovac.

Po podatkih za leto 1910 je bilo na Kranjskem z nemškim občevalnim jezikom naštetih 6742 ljudi v Ljubljani ter 13.608 v kočevskem okraju, nadalje 2977 v novomeškem okraju, kjer so živeli Kočevarji v občinah Poljane (441), Črmošnjice (1662) in Smuka (678), dalje v okraju Črnomelj (765). V ostalem delu Kranjske je bilo 502 oseb z nemškim jezikom registriranih v ob-

čini Jesenice in 239 v občini Trzič. Zanimivo pa je, da tedanja avstrijska uprava ni registrirala niti enega Nemca v občinah Leskoveca in Sorica v škofjeloškem sodnem okraju, kjer so vasi Davča, Sorica in druge, v katerih so Nemci med zadnjo okupacijo iskali nemško prebivalstvo in izdali o tem posebno publikacijo. Sicer pa se je nemško prebivalstvo na Kranjskem manjšalo od popisa do popisa in leta 1910 ga je bilo še 27.109; na Primorskem je ostalo število enako (leta 1910: 837) in je bilo nekaj nemškega prebivalstva v mestih, na Koroškem je bilo 3070 oseb z nemškim občevalnim jezikom v mežiški dolini, v Prekmurju pa se je število nemškega prebivalstva ves čas manjšalo, leta 1910 ga je bilo še 2080. Največ nemškega prebivalstva je bilo na Štajerskem in tam se je število večalo po izkazu popisov mnogo bolj, kot je to mogoče z naravnim prirastom: od popisa 1900 do 1910 se je povečalo od 54.134 na 72.654 ljudi. To prebivalstvo je živelo v glavnem po mestih, saj je samo v Mariboru, Celju in Ptujtu bilo 40 tisoč oseb, ki so navedle nemški jezik kot občevalni jezik.

Italijansko prebivalstvo je živelo izključno v sodnih okrajih Koper in Piran, (kajti od 30.781 oseb z italijanskim jezikom jih je bilo 29.252 v teh dveh okrajih). Madžarsko prebivalstvo je bilo samo v Prekmurju.

Jugoslovanska popisa 1921 in 1931 nista dala zadovoljivih podatkov o narodnosti, kajti tedaj so zahtevali pripadnost k jugoslovanski narodnosti in posebej k posameznim nejugoslovanskim narodnostim.

Sele popis 1961. leta je prinesel za Slovenijo prve podatke o narodnosti za vse današnje slovensko ozemlje, kajti popisa leta 1948 in 1953 se nista nanašala na vse slovensko ozemlje; na Koprskem je bila registracija posebej.

Madžari tvorijo po podatkih iz leta 1961 0,66 % prebivalstva Slovenije, Italijani 0,19 %. Sicer žive pripadniki vseh narodnosti raztreseni po vsem ozemlju republike, kajti zaposlovanje povzroča močno fluktuacijo in pomešanost prebivalstva, vendar žive Madžari v glavnem v dveh občinah: Lendava 8120 in Murska Sobota 1779, Italijani pa v teh občinah: Piran 1208, Koper 872 in Izola 467.

Kot je videti iz popisnih podatkov, zelo narašča število pripadnikov jugoslovanskih narodnosti, najbolj Hrvatov, katerih je bilo leta 1961 1,97 % prebivalstva Slovenije.

Prav tako, kot se naseljujejo za delom pripadniki drugih jugoslovanskih narodnosti v Sloveniji, se Slovenci selijo v druge republike, kjer jih je tudi precej. V sosedni Hrvaški je živelo večje število Slovencev že pred ustanovitvijo Jugoslavije, kar povedo podatki iz avstrijskih popisov. Tudi sedaj je tam največje število slovenskega prebivalstva med vsemi republikami, saj je to naša sosedna republika.

Slovenci v republikan SFRJ

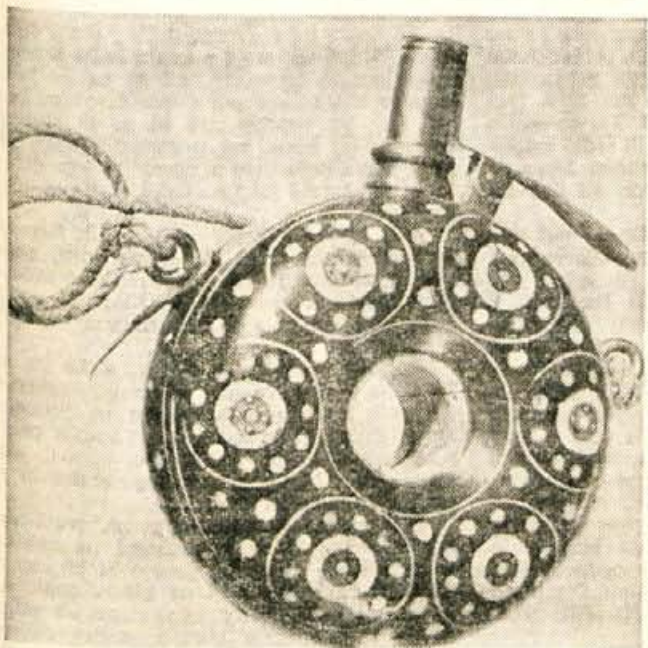
Republika	1948	1953	1961
Skupaj SFRJ	1.441.377	1.517.541	1.589.192
Slovenija	1.376.938	1.446.665	1.522.227
Hrvaška	37.890	42.234	39.103
Srbija	20.998	20.717	19.957
Bosna in Herc.	4.338	6.300	5.939
Makedonija	729	983	1.147
Črna gora	484	642	819

V drugih republikah število Slovencev ne narašča tako močno, kakor je to obrnjen primer za Slovenijo, kjer je na primer močno večanje števila Hrvatov.

Ce podatke med seboj primerjamo, ugotovimo, koliko Slovencev živi v drugih republikah in koliko pripadnikov vseh drugih narodnosti v Sloveniji:

Leto	Slovenci po drugih republikah SFRJ	Druge narodnosti v SR Sloveniji
1948	64.439	62.862
1953	70.876	57.762
1961	66.965	69.296

Mala smodnišnica za posipalni smodnik iz 16. stoletja

Orožje in bojna oprema Slovencev

od naselitve do konca 17. stoletja

V četrtek je bila v razstavišču Arkade v Ljubljani (Trg revolucije 18) otvoritev razstave »Orožje in bojna oprema od naselitve Slovencev do konca 17. stoletja«. Razstavo je organiziral Narodni muzej, ki letos slavi 50-letnico ustanovitve. Zbirka orožja in opreme je plod uspešnega strokovnega prizadevanja kustosa Ferdinanda Tancika, ki je pripravil tudi prvi slovenski katalog o orožju. Razstava obsega 226 posebej za to razstavo restavriranih originalnih primerkov orožja od puščičnih in suličastih osti, mečev in bodal, bojnih cepcev, helebard, pušk in pištol z različnimi dodatki kot so rogovi za smodnik, napenjači za puške, prsni oklepi ipd.

Razstavo dopolnjujejo fotopovečave risb vojščakov, ki ponazarjajo nošo vojščakov, kakršna je bila v zgodnjem srednjem veku, kako se je v naslednjih stoletjih spreminjala, se podrejala modi in seveda upoštevala tudi potrebe vojščaka in orožja.

Razstava ima dvojni namen: splošnozgodovinski oris opreme in oborožitve bojevnikov ter razlago v zvrsteh orožja, ki so bile v navadi na ozemlju današnje Slovenije.

Razstava bo odprta dva meseca, in to vsak dan od 10. do 19. ure, za odrasle je vstopnina 2, za otroke pa 1 dinar. J. V.

Uspel literarni večer v Žireh

Klub študentov Poljanske doline je pretekli petek pripravil v Žireh literarni večer. Srečanja so se udeležili znani slovenski pesniki in pisatelji: Vladimir Kavčič, Ivo Minatti, Herman Vogel in Jože Smit. Literarni večer, ki bi moral biti že prejšnjo soboto, je izredno uspel. Prireditvev je pripravila v dvorano veliko števil-

lo gledalcev. Najprej so književniki prebrali nekaj odlomkom iz svojih del, nato pa se je razvil sproščen pogovor. Po prireditvi so književniki radi ustregli lovčev avtogramov in se podpisali v knjige. Hkrati so obljubili, da se bodo med prijazne Žirovce še radi vrnili.

-jg

KULTURNE VESTI

● Jože Peternej - Mausar in Konrad Peternej, slikarja iz Žirov razstavljata v Trebnjem. Razstavo, ki so jo odprli v soboto, 3. aprila, popoldan v avlah osnovne šole v Trebnjem je pripravil Tabor slovenskih likovnih samorastnikov v Trebnjem. Po otvoritvi bo koncert.

● Koncertna poslovalnica v Kranju prireja v sredo, 31. marca, ob 19.30 v veliki renesančni dvorani v Mestni hiši koncert. Schubertove in Krekove pesmi bo pel tenorist Mitja Gregorčič. Nastopajo še klavirski duo Alenka in Igor Dekleva ter sopranistka Gorenc Marija.

● V Galeriji Prešernove hiše v Kranju bo v sredo, 31. marca, ob 18. uri otvoritev razstave dveh kranjskih likovnikov. Slikar Saša Kump razstavlja svoje slike na steklo, Stefan Simonič pa barvno grafiko.

Uro kasneje pa bodo v istih prostorih odprli še razstavo slikarja Maksima Sedeja ml. Otvoritveni govor na razstavi bo imel Taras Kermauner.

Škandal v »Centru«

To, kar se je zgodilo v četrtek zvečer na koncertu Kornij grupe, zasluži najstrožje obsojanje. Res je, da na podobnih prireditvah večkrat pride do neljubih dogodkov. Toda četrtekovo je presešlo vse meje.

Prvi koncert bi se moral začeti ob 18. uri. Ko so bili glasbeniki pripravljene, so jim sporočili, da je bilo prodanih premalo vstopnic. Zato so se odločili, da bodo izvedli samo en koncert, in sicer ob 20. uri. Čas, ki so ga imeli na voljo, so izkoristili za zadnjo vajo pred nastopom. Minili sta dve uri in vse je bilo pripravljeno za začetek. Ko so poslušalci zasedli svoja mesta, se je začela predstava, ki je trajala samo dvajset minut. Za to so zaslužni nekateri posamezniki, ki so začeli žvižgati in skušali na vse mogoče načine izživati nastopajoče. Dobil sem občutek, da sem v gostilni med pijanci

in ne na koncertu. Kljub temu so glasbeniki igrali dalje v upanju, da se bodo vročekrvneži pomirili. Toda žal ni bilo tako. Se naprej je bilo slišati neokusne pripombe in žvižganje. Po zraku so frčali cigaretni ogorki. Vse to se je stopnjevalo do take mere, da je Kornij grupa, ko je končala skladbo, zapustila dvorano. Čez nekaj trenutkov se je vrnil Kornelije Kovač, se zahvalil za gostoljuben sprejem in povedal, da ne bodo nadaljevali koncerta.

Odšli so v garderobo, da bi se izognili morebitnim fizičnim napadom. Niso se mogli sprijazniti s takšnim sprejemom. Seveda so se zavedali, da je do izgrediv prišlo zaradi posameznikov. Žal jim je bilo, da so morali končati, ker večji del občinstva ni imel

s tem nič opraviti. Potem so se med poslušalci začele burne razprave. Spraševali so se, kako je mogoče, da so med nami tudi taki, ki pridejo na koncert samo zato, da povzročajo nered. Večina je menila, da bi jih bilo treba v bodoče kaznovati in jih odstraniti iz dvorane.

Škandal, ki ga je povzročila skupina Kranjčanov, je res kraten. Do danes je v Kranju gostovalo že veliko ansamblov, ki so bili na nižji ravni, pa so jih vseeno dostojno sprejeli. Naj bo vzrok tak ali drugačen, menim, da bi bilo treba v bodoče strožje ukrepati. Ne smemo dopustiti, da bi si drugi ustvarili napačno podobo o kranjski mladini zaradi nekaterih izjem, ki se lahko sramujejo svojega početja. M. Gabrijelčič

OBVESTILO!

Hotel
»SMARJETNA GORA«
nad Kranjem

obveščā

cenjene goste, da bo zaradi preureditvenih del ponovno začel obratovati 24. aprila 1971. K. I.

PRESERNOVO
GLEDALIŠČE

SREDA, 31. marca, ob 16. uri: gostovanje v Skofji Loki — Jelč: RDEČA KAPICA — lutkovna predstava

CETRTEK, 1. aprila, ob 16. uri: red DIJASKI I (za Iskro), ob 19.30: za red KOLEKTIVI—CETRTEK — A. Leskovec: DVA BREGOVA

PETEK, 2. aprila, ob 16. uri: za red DIJASKI II, ob 19.30 za red KOLEKTIVI—PETEK — A. Leskovec: DVA BREGOVA

Naša kri na prostem

Dramska skupina z Bele pri Predddvoru je začela pripravljati Finžgarjevo ljudsko igro Naša kri, ki jo bo režiral Silvo Ovsenk. Če bo šlo vse po sreči, jo bodo prvič zaigrali 20. junija, na večer krajevne praznika in sicer na prostem. Pri igri sodelujejo domači igralci, med njimi tudi starejši, ki so nekdanji igralci. Da bo predstava čim bolj izvirna in privlačna, so se odločili, da bodo igralci govorili v domačem, belskem narčju. -jk

Žrebanje bo v
Skofji Loki
18. avgusta

Veliko nagradno žrebanje

GORENSKE
KREDITNE
BANKE

Za vlagatelje, ki do 31. 7. 1971 vložijo na hranilno knjižico ali devizni račun

- 2000 din — vezano na eno leto
- 1000 din — vezano na dve leti
- obnovijo v navedenem času rok vezave

Za vsak navedeni polog en žrebni listek

Za večji polog več žrebnih listkov

Prva nagrada

AUSTIN 1300

- 5 denarnih nagrad po 2000 din
- 5 denarnih nagrad po 1500 din
- 10 denarnih nagrad po 1000 din
- 10 denarnih nagrad po 800 din
- 10 denarnih nagrad po 600 din
- 10 denarnih nagrad po 400 din
- 49 denarnih nagrad po 100 din

Hranilne vloge obrestujemo:

- navadne 6 %
- vezane nad 1 leto 7 %
- vezane nad 2 leti 7,5 %

Sredstva na deviznih računih obrestujemo:

- navadna 5,5 % v devizah
- 0,5 % v dinarjih
- vezana nad 1 leto 7,5 % v devizah

— Dragi, ali bi lahko med dvema rundama pogledal malo tudi mene?

Bronhitis — bolezen sončnih dežel

V Neaplju je bil pred nedavnim simpozij o na videz kaj nedolžni bolezni — bronhitisu. Nenavadno je, da tej bolezni posvečajo v sončni Italiji tolikšno pozornost. Vendar pa v tej deželi vsako leto umre zaradi bronhitisa več ljudi kot v hladnih skandinavskih deželah. Število obolenj je večje na jugu in ne na severu kot bi sicer pričakovali po dnevnih megle. Simpozij pa niso sklicali zaradi velikega števila umrlih, pač pa zaradi velikega števila izgubljenih delovnih dni.

— Kar vrnite se k mizi, račun je že plačan ...

Neučinkovita zdravila

Ameriška uprava za prehrano in zdravila je zahtevala naj s tržišča umaknejo 245 neučinkovitih zdravil. V obširni raziskavi so pregledali skoraj tri tisoč zdravil, vendar jih le slaba polovica blaži simptome ali zdravi bolezni po opisih, ki jih daje zanje farmacevtska industrija. Uprava zahteva, da morajo oglašiti, s katerimi dela farmacevtska industrija reklamo za svoje izdelke, vsebovati tudi uradno potrjene podatke o njihovi učinkovitosti. Studija je pokazala, da je na ameriškem tržišču neučinkovitih devet odstotkov zdravil, četrtnina je pogojno, 41 odstotkov pa je učinkovitih, vendar s stranskim škodljivim delovanjem.

— To je prstan moje mame. Pazl nanj, oče še vedno odplačuje zanj obroke ...

V Rusiji so imeli Cigani sorazmerno mirno življenje. Cesarica Katarina jih je razglasila za sužnje cesarstva, toda ni jih preganjala. Iz neznanega razloga pa so jim 1759. leta prepovedali vstop v Petrograd. Tja so smele samo plesalke in godci. Niso bili redki aristokrati, ki so se poročili s cigankami. Sicer pa so povsod po dvorih imeli eno ali dve Ciganki kot plesalki.

Tudi v Nemčiji so imeli Cigani pol stoletja po prihodu precej razumevanja za svoj način življenja. Kmalu pa so jih začeli preganjati. 1724. leta so v grofiji Bayreuth v enem dnevu obesili 15 Ciganok; najmlajša Ciganka je bila stara 15, najstarejša pa 98 let. Iz takratnih poročil je razvidno, da so se Cigani združevali v oborožene tolpe in plenili po okolici. Kadar so vojaki na njih uprizorili hajko, so ob zvonjenju vseh zvonov po cerkvah morali sodelovati tudi prebivalci. Na križiščih so bile vislice z napisi: Kazen za klateže, hudobneže in Cigane. Ko pa so oblasti spoznale, da Cigani sploh ne znajo brati, so poleg napisov narisali bičanje in obešanje. Vse to naj bi Cigane zastrašilo, da bi čimprej zapustili Nemčijo. Toda Cigani so ostali kar so bili — in ostali v Nemčiji; nekateri so odšli, nekateri prišli.

V Angliji so se Cigani izkrkali 1440. leta. Hitro so se razpršili po otoku. Oblasti so se jih ogorčeno branile. Pregarjala sta jih kralj Henrik VIII. in kraljica Elizabeta. Elizabeta jih je poleg drugega obtožila tudi to, da so Cigani skrivali katoliške duhovnike in poslanke Rima. 1563. leta je Elizabeta Ciganom ukazala, da morajo pod grožnjo smrti takoj zapustiti državo. Toda v 17. stoletju so Cigani v Angliji še vedno živi in zdravi in kot taki so si spet pridobili svobodo, kasneje pa v Angliji celo gostoljubno državo.

Jože Vidic
(3)

Cigani nekoč in danes

Doba romantike je navdihnila velike umetnike, da so v ciganskem življenju našli snov za svoja dela. Pesniki, slikarji, pisatelji, glasbeniki, kiparji itn. so dvignili mit o lepi ciganki, o ciganski ljubezni, o ljubezni med ciganko in plemičem itn.

Predvojna generacija se še dobro spominja potujočih Ciganov, ki so z izurjenimi medvedi in opicami beračili od hiše do hiše. V tistih časih so imeli Cigani veliko konj, ki so jih preprodajali po vaseh. Govorilo se je, da je najmanj polovica konj ukradenih. Nenehne selitve iz kraja v kraj so oteževale preiskavo. Dobro se še spominjamo, kako so nas doma strašili s Cigani: »Če ne boš priden, te bodo vzeli Cigani.«

Po vaseh so starši zaklepali otroke, ko so čuli, da so Cigani v bližini. Krožile so govornice, da Cigani radi kradejo otroke, jim izpulijo eno ali dve očesi, nato pa z njimi prosjačijo po vaseh. In res so nekoč vodili s seboj težko pohabljenе otroke. Razlikovati pa moramo nekdanje berače in Cigane. 1929. leta so v Pragi sodili 21 Ciganom, ker so ubili 12 ljudi in jih nato pojedli. Casopisi so poročali o Ciganih-ljudožrcih. Toda zločin so storili razbojniki, potomci hajdukov iz Transilvanije. V minulih stoletjih so številna razbojništva pripisali Ciganom, čeprav so jih storili drugi. Sicer pa izrojence najdemo povsod in ne samo med Cigani. V starih časih so bile močno prisotne zgodbe o ugrabljenih otrocih. Oglejmo si odlomek iz Jurčičeve knjige Jurij Kozjak:

»Ciganje so bili že tukaj. Bilo jih je res strašno gledati, kako so malim konjem viseli naprej čez grivo ter jo naravnost proti hruški drvili. Zda jci razbeže otroci in žene, le menih z grajskim dečkom in z nekaterimi moškimi ostane na mestu.

»Vi imate tukaj lepega dečka,« pravi dolgin cigan Samol ter stopi s konja in z njim tudi eni njegovih tovarišev, »ali bi ga ne hoteli nam izročiti? Sicer mu dobro ravno ne bode pri nas, pa vendar radi bi ga in staremu očetu tukaj nima kaj pridovati.« Reki, pristopi cigan zanesljivo in zgrabi malega dečka, ki se je zastonj jokaje skušal skriti za očeta Bernarda.

Kaj bi radi? Proč,« reče menih Bernard in brez strahu stopi ciganu nasproti, »poberte se, kajoni, da vas božja roka ne zadene. Kaj hočete s tem dečkom. Nihče se ga ne bode dotaknil brez kazni, nedolžna kri vpije v nebo.«

»Ha, ha!« zasmee se divjak, »slabo ste našleli na poslušalce, ako ste menih, kakor se mi vidi; nas se take pridige ne primejo.« Drugi cigan, ki so sedeli še na konjih priganjali so glavarja, naj naglo opravi, zato zgrabi stari hudodelnik slabega starca in ga odrine, da bi prijel dečka.

»Stoj, pritepuh, ne bodeš ga ne,« pravi zdaj kmečki mož, ki se je podpiral na motiko, vzdigne svoje orodje in gotovo bi bil ciganu črepinjo razklal, ko bi ne bil ta naglo ko maček odskočil. Starec, ki je slonel ob palici, jel je na pomagaje klicati; vendar ciganje naglo poskačejo s konj in oba kmeta sta ležala pri tej priči prebodena in krvava na tleh. Prikazal se je tam pa tam kak možiček izza ogla, toda videvši, da je on sam, sovražnika mnogo — skril se je tudi on.

Samol zgrabi fantiča za roko in ga posadi na konja, usede se zadaj, in preden je človek vedel, odjahali so bili cigan kot strela ...»

Zgodbe o tem, da so Cigani kradli otroke, so na majavih temeljih.

Ciganologi, učenjaki, ki so temeljito proučevali cigansko življenje, so ugotovili, da so

Cigani močno navezani na svoje otroke. Ljuben do otrok je močnejša od življenjskih na pak, pa zato Ciganke skorajda ne poznaj splava. Še pred minulo vojno je med Cigan veljala moralna norma, da mora Ciganka sto piti nedolžna v zakon. Starši niso smeli zve deti za ljubezensko razmerje svoje hčerke pred poroko. Če pa se je zgodilo, da je zano sila, so ji to oprostili zaradi otroka. Če se imeli Cigani na tehtnici nedolžnost, na drugi strani pa otroka, je bila ljubezen do otroka vedno močnejša od ljubezenskega spodrsllaja Pavel Rajhard iz Lancovega pri Radovljici je povedal, da je bilo v družini njegovih staršev 12, v družini staršev njegove žene Gizele pa 13 otrok. Nasploh je skoraj v vseh ciganskih družinah veliko otrok.

Ciganski otroci iz naselja Lancovo pri Radovljici

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

195

»Prekleta!« preklinja sebe, da ji je podlegel, obenem pa ga skrbi, kaj bo zdaj storila Anna-Marie, od katere je odvisna njegova prihodnost, bogata prihodnost, o kakršni je sanjal že v Hartbergu. Tam je doživel polom, tu pa mu je Anna-Marie položila sebe in svoje bogastvo v roke.

In zdaj to bogastvo ogroža tale ženska, ki je samo na papirju njegova žena, vendar pred ljudmi in oblastjo še vedno njegova zakonska žena. Ščiti jo zakon, čeprav je uničevalka njegove prihodnosti in v resnici res samo prinašavka nesreče, ki mu grozi zdaj s pismi, tistimi, še kako znanimi pismi, ki bi jih rad pred njo, pred seboj in vsem svetom zatajil.

»Le pokaži jih! Rad bi jih videl.«
»Svojo svetohlinsko mater vprašaj! Tvojemu očetu sem jih dala, da jih ji je nesel. Umril je, nesrečnik! Umril, pa je bil pravičnost in dobrota sama. Nesrečen je bil zaradi tebe, zaradi vsega, kar si storil meni in sinu. Če ti je lagala o meni, naj bi ti pokazala še tvoj obraz, kakršen je v resnici.«

Torej njegovi materi je poslala pisma? Torej jih nima?

Franc čuti olajšanje.

»Podtikaš? Rada bi izvrtala dokaze o moji nezvestobi, ki jih ni. Umazana si, Stefi! Umazana!«

»Umazana, res, umazana od nocojšnje noči, podleži!«

»Ne žali me! Tudi meni je žal, ker sem te žalil.«

»Čutim, da, čutim. Ne bom te več nadlegoval. Nisem prišla zaradi tebe. Pripeljala sem ti

sina. Pogovori se z njim. Ne bom ga čakala. Odpotujem. Odpotujem v Berlin.«

»V Berlin? Ne, ne, kar tako brez sina ne moreš!«

»O pač! Morem, morem! Vse zmorem!« se Stefi čuti vedno ponižano.

»Menda mi ne boš obesila sina?«

»Pogovori se z njim! Njegov oče si!« je Stefi malo mar. Po tej noči se s sinom noče srečati.

»Lahko bi se mirno pogovorila o ločitvi. Samo izjavo bi podpisala, da si me zapustila.«

»Tudi sedaj te bom. Ne bom te več nadlegoval.« se napravlja, kakor da ni nič.

»Moral bom vložiti tožbo za ločitev!«

»Vložil!«

»Toda o otroku bi se morala pogovoriti!«

»Kaj neki? Pogovori se sam z njim! V Penzbergu te čaka ali pa v hotelu Šestnajst let sem skrbela zanj! Zdaj skrbi ti!«

»Tako vendar ne gre, Stefi! Jaz... Jaz...«

V sosednji sobi zazvoni telefon.

»Za božjo voljo, telefon?« prebledi Federle, čeprav njegove bledice ob rdeči luči, ki jo je prižgala Stefi, ni videti.

Telefon pa zvoni in zvonji, Federle pa, kakor da nima moči, da bi stopil v sosednjo sobo, kjer ima svojo pisarno.

»Ne hodi! Šla bova skupaj! Pogovoriti se morava! Ločitev je resna zadeva.« govori šepetaje, kakor bi se bal, da ga bo kdo slišal. Sele potem se prestopi in se napoti v sosednjo sobo, obenem pa zapre za seboj vrata. »Ja,« je slišati njegov vznemirjeni glas. »Ja, tu Federle... Kaj, sina...«

sina je rodila... O bog... Takoj v Weheim... Pravite... Pravite, da je slaba... Pridem... Seveda pridem...«

Ko se vrne v sobo, Stefi ni več.

Tudi v hotelu jo išče zaman.

»Vzela je svoje stvari,« pravi zaspani hotelir.

»A sin? Sin?«

»Se še ni vrnil iz Penzberga! Naročila je, naj počaka vas!«

Federle drhti. Srečanju s sinom se ne bo mogel izogniti.

»Veste, ločila se bova. Zaradi ločitve je prišla.«

Potem sede na kolo in požene.

Stefi pa je na postaji nema in otopela.

»To je konec. Konec vsega.« ji zveni v ušesih.

Pa ji je vse skupaj komaj kaj mar.

Samo proč mora. Proč iz teh krajev. Proč. Kamorkoli.

Ob svitu je že v Münchu.

»Karto za Berlin.«

»Kam, prosim?«

»Za Berlin,« Stefi ponovi.

V Berlin bo šla. Ne zaradi Lehmana. Predenj se sploh ne bo upala.

Toda šla bo.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

Berlin je daleč.

»Čim dalj proč, čeprav na konec sveta.«

Stefi bi rada pobegnila sebi in vsem. Človek lahko pobegne drugim, se jim umakne, sebi pa ne more pobegniti razen v smrt...

Deseto poglavje

Vlak, v katerem se vozi Stefi v svoji za vse stvari otopeni brezsilnosti v smeri proti neznanemu Berlinu, drvi pod gosto sivočrnkasto perjanico dima. Mesta in kraji že ure in ure bežijo mimo, podeželske in mestne pokrajine, hiše, telegrafski drogovi, gozdovi, ravnine in žalostna samotna drevesa.

O ta drevesa, gola, okostnjakasta, brez listov, brez znakov življenja, tudi tistega zadnjega, zlato rumenega, krvavečega, ospajočega se. Nobene življenjske sile ni več v njih. Mimo beže. Ostajajo za vlakom sprjaznjena s svojo opešanostjo in vdana do vsečnosti, ali še kdaj ozelene ali ne. Otopela do brezupa kakor da ne čutijo več svojih korenin in sokov. Samo beže, beže, le da v nasprotni smeri kakor Stefi, ki beži proč, proč od vsega, in ki se čuti brez moči, brez volje do življenja, ponižano ne samo pred Francem, marveč pred samo seboj.

Zakaj ni več petja na vasi (10)

Pismo 72-letne Minke Legat

Nadaljujemo s prispevkom Jožeta Ambrožiča s Poljšice pri Zg. Gorjah. V prejšnji številki je zapisal, da so se fanje v nedeljah popoldne zbrali na vasi in skupaj odšli na veseljačenje, če je bilo treba, so se tudi družno stepili s fanti iz druge vasi, okrog polnoči pa so se spet družno vračali v domačo vas in sredi vasi še zapeli.

Dekleta, ki so čakala doma, so že po glasu dobro prepoznala vsaka svojega fanta. Včasih so namreč fantje skoraj vedno izbirali nevesto v domači vasi. Vedela so, da bodo fantje prišli še pod okna. Povedati pa je treba, da fanti včasih ni mogel skozi okno v izbo k dekletu; okna so bila namreč majhna, zamrežena z gavtri, zato so fantje stali tam vse do svitanja in se z dekletom le pogovarjali. Kvečjemu je lahko prišlo do kakšnega poljuba. S svitom so se fantje vračali v svoje domove; z vseh koncev vasi so se tedaj slišali veseli fantovski vriski (ukanje).

Danes vsega tega skoraj ni več. No, pri nas na podeželju, tu v Gorjah in okolici, je včasih v sobotah in nedeljah

zbrali z vse vasi. Po dva ali tri jih vidimo skupaj, ko se vračajo z veselicega prostora, najraje pa vsak s svojim dekletom ubere svojo pot. Danes fantom tudi ni treba več po cele noči prezebat pod oknom dekleta, saj so jim vrata povsod na stečaj odprta. Hitrejši, spremenjen način življenja nasploh je na vasi marsikaj spremenil. Nekdanje šege in navade se spreminjajo, izginjajo, na novo nastajajo...

Jože Ambrožič

Na rovtih smo kosili, kurili kres in peli

Zanimivo je pismo Minke Legat, Dovje št. 7, p. Mojstrana. Zanimivo in presenetljivo za nas v redakciji še zlasti zato, ker je dopisnica, ki se tokrat prvič oglasila s prispevkom za rubriko Gorenjski kraji in ljudje, pripisala, da ima že 72 let. In kljub temu ji ni bilo težko — pa celo z zelo čitljivo, lično pisavo — zapisati nekaj zanimivosti iz nekdanjega življenja. Naj bo za zgled

vsem mlajšim bralcem Glasa, ki so doslej že kdaj razmišljali, da bi kaj napisali — pa se niso odločili! Pismo v celoti objavljamo.

Že dolgo mislim nekaj napisati o nekdanjem petju na vasi oz. na rovtih, to je na naših planinskih senošetih in pašnikih. Stara teta mi je pripovedovala, kako je bilo včasih ob košnji na rovtih. Od tega je zdaj že več kot 100 let. Bilo je to, še preden je stekla železnica skozi našo dolino, ko za naše ljudi še ni bilo nobenega zaslužka. Ljudje so včasih lepo počasi delali in tako se je na rovtih zbralo po deset ali še več koscev. Rovti so oddaljeni od vasi po uro hodá ali dve daleč v gore.

Ko so prišli na rovte (na planino), so se kosci postavili v vrsto; naprej je kosil gospodar, za njim pa vsi ostali. Ko je prišel gospodar do konca vrste, je počakal, da so vsi drugi dokosili do njega, potem pa so se vstopili skupaj v krog in zapeli. To se je ponavljalo po ves dan.

Ko sem bila še mlada, smo morala domača kmečka dekleta dati koscem pušljce (šopek) iz nageljna in rožmarina. Zvečer pa smo po rovtih kurili kres. Dekleta in fantje so se zbrali ob kresu; vriskali so in peli, da se je slišalo v dolino, do doma.

Za pripravo suhljadi za kres so morali skrbeti otroci. Ti so sicer podnevi nosili vodo, obenem pa so se morali pobrigati, da so na kup nanosili dovolj vejevja. Če ga je bilo premalo, so ga še fantje zvečer kaj prinešili.

Ko so pokosili pri enem gospodarju, so šli k drugemu. To so ponavljali tako dolgo, da so pokosili vse rovte. Če pa je bilo na rovtih več skupin koscev, grabljic in otrok, so se pa kosali med seboj, kdo bo imel zvečer večji kres in katera skupina bo bolje pela in vriskala.

Se to naj povem, da so morale biti nekdanj na rovtih kuharice in grabljice v belih predpasnikih. Vedno pa so veliko peli že pri delu, še posebej pa zvečer pri kresu.

Minka Legat
Dovje

Senično, Križe, Pristava, Bistrica, Ročevnica, Sebenje

Panoramska cesta in ljudje ob njej

(Na obisku v tržiški občini)

Panoramske ceste še ni — je šele zamišljena v načrtu slovenskih cest. Vodila bo po najlepših gorskih predelih naše ožje domovine na obronkih Alp. Toda ljudje ob tej — za zdaj še imaginarni — turistični transverzali živijo že stoletja. Zivljenje se preliva po starih cestah, ko pa bodo nove, bo tudi tu ugodnejše. Toda verjetno bo z njimi prišel kot nepovabljen gost tudi nemir, ki preveva sodobno življenje. V tržiški občini poteka lok panoramske ceste od meje krajske občine med Golnikom in Seničnim do meje z radovljiško na ovinku nad Palovčami. Pod Kriško goro, ki se na drugi strani prekrsti v Kokovnico, in ob vznožju Dobrče.

Po tej poti se je odpravila naša novinarska ekipa in prehodila prvo etapo: od Seničnega do Bistrice pri Trziču. Obiskala je ljudi, odmaknjene od centra, kamor pa se večina dnevno odpravlja, da si predvsem v industriji poišče svoj kruh. Le redki posamezniki še vztrajajo pri kmetijstvu ali obrti in upajo na boljše čase. Morda pa prav ti dajejo še tisti pridih patriarhalnosti na podeželju, po katerem se zlasti starejši generaciji včasih še stoži.

Senično bo z novo 6-metrsko cesto, ki so jo letos začeli graditi, dobilo boljšo povezavo s središčem občine, če pa bodo medobčinski razgovori uspeli — in neuradno smo slišali, da bodo — bo stekel črni cestni trak tudi do Golnika in od tod v svet.

Križe so bile druga postaja na naši poti. Postajajo središče jugovzhodnega predela tržiške občine. Policentrizem v občinskem merilu se torej uresničuje. Zahteva ga urbanistična rast. Dolgoročna. Nova šola bo prvi družbeni center. V kraj prihaja industrija. Kmetijsko središče občine predstavlja kmetijska zadruga, toda kako bo z njo?

Obiskali smo Sebenje. Naselje gravitira h Križam, toda zaradi živahnega družbenega življenja ima svoj utrip. Ne zgolj navidezen.

In še zadnja postaja na naši poti: Bistrica pri Trziču. 900 let staro naselje je izgubilo patino časa. Znak starosti so skoraj edinole še razvaline gradu Gutenberg. Sicer pa je to kraj mladih ljudi. Pionirsko mesto, ki bo dozorelo šele čez čas, saj svojo novo fizionomijo šele dobiva. Nekdanje prebivalce smo iskali skoraj z lučjo. No, našli smo jih. In pripovedovali so nam ...

—ok

Zadnji čevljar v Seničnem

Ce so se prej prebivalci Senična pritoževali, da so povezani s svojim občinskim centrom po slabi cesti, potem kmalu tega ne bodo več trdili. S Trzičem jih bo povezal asfaltni trak, ki bo veljal občino okoli 360 milijonov din. Lansko jesen so zahrumeli cestni stroji, letošnja pomlad pa je že videti, da bo nova cesta široka, z manj ovinki. Tu in tam je odjedla nekaj metrov zemlje, drugje spet je bilo treba posekati nekaj sadnega drevja. Nekaj »pevcarjev« je zaradi moderne ceste moral posekati tudi Grašič Francelj, zadnji čevljar v Seničnem. Pa se ni posebno razburjal zaradi tega, saj je treba za novo, modernjšo cesto in boljše tudi nekaj žrtvovati. V razgovoru pri

njem na domu, smo potem prišli do stare resnice, da se pač vse spreminja.

»Samo pogledjte,« je dejal Grašič, »Pred vojno je bilo v vasi kar deset čevljarjev, pa v tako majhni vasi, kot je Senično. Še nekaj časa po vojni smo vsi imeli delo. Delali smo za obrtniško zadrugo. Kasneje pa so drug za drugim odhajali v čevljarsko industrijo.«

Francelj Grašičev je sedaj star 66 let, čevljarji pa že toliko časa, da si bo vsak čas prisluzil pokojnino. Njegov oče je bil tudi čevljar, le sin ni nikoli vlekel drete, čeprav je zaposlen v tržiškem Peku. Zanimalo nas je, kako to, da je vztrajal kot obrtnik in ni kot drugi čevljarji pu-

Senično je kraj za živinorejo

Ahačič Peter je eden od treh kmetov, kolikor jih je še v Seničnem. Sicer imajo tudi drugi zemljo, vendar hodijo gospodarji v tovarno ali kam drugam in tako niso več »ta pravi kmetje«.

»Res, da smo samo še trije čisti kmetje, kot se temu reče, v Seničnem, pa še zase ne vem, če bom lahko zdržal. Nisem ravno posebno trdnega zdravja, brez denarja pa na kmetih ne gre. Štiri otroke imam in če je še bolezen v hiši, potem res ni lahko. Prav rad bi dobil kakšno službo, potem si socialno zavarovan in vse gre nekako lažje.«

Tako govori Ahačič, star je 39 let, v najboljših letih kot se temu reče. Skrbi ga prihodnost njegove kmetije. Trenutno je na razpotju — ne ve ali naj postane pol kmet pol delavec, kot toliko drugih, ki jim zemlja ni dajala dovolj. Po drugi strani pa, ko se razgovori o gospodarjenju na kmetiji, bi človek težko verjel, da se bo odtrgal od zemlje in obstal na pol poti med kmetom in »šihtarjem«.

»Zemlja okoli Seničnega je slaba, tretjo kategorijo imamo. Samo trava raste tukaj — kot nalašč za živinorejo. Lani sem imel kurjo farmo, 600 kokoši. Jajca smo prodajali bolnišnici na Golniku. Sedaj pa se je zataknilo z umetnimi krmili. Ne izplača se kupovati tako dragih krmil. Zato sem skoraj vse kure prodal. Čakam, kaj bo. Na zemlji kolikor jo imam, bi lahko redil osem krav. Mleka danes ni težko prodati. Nova cesta, boljša, bo za nas v Seničnem res pridobitev. Vsak dan bi lahko pod vasjo vozil tovarnjak in pobiral mleko. Za našo vas — se mi zdi — ni boljšega kot gojenje krav

mlekaric. Krave lahko tudi zavarujem, kokoši pa ni mogoče. Samo, kje dobiti toliko denarja za nakup živine? Na kredit mislim, pa ne vem, kje bo kaj.«

Vprašam ga, kakšne načrte ima s svojimi otroki. »Prav gotovo ne bo nihče ostal na kmetiji, vsaj zdaj mislim tako«. Ahačič gospodarji z računico v roki. Dobro ve, kaj je dobro zanj, za kmeta in kaj ni dobro. Tudi to ve, da je na razpotju. Če mu ne bo uspelo svoje kmetije blizu tako velikega potrošnega centra kot je Golnik modernizirati tako, da bo proizvajal za trg, potem bo pač hodil na delo v kako tovarno. In če bo to zadnje, potem njegovi otroci tudi ne bodo kmetovalci.

L. M. Peter Ahačič

Novo šolsko leto v

S pomočjo samoprispevka občanov grade v Križah novo šolo. Čeprav je stara še dokaj lepa in sodobna, so se odločili za gradnjo nove. O vzrokih gradnje in velikosti nove šole smo se pogovarjali z ravnateljem Janezom Ribnikarjem.

»1959. leta je bila sedanja šola obnovljena. Ze takoj, ko se je pouk pričel, smo opazili, da je premajhna. Imela je samo tri učilnice, kuhinjo in delavnico. Morali smo začeti s troizmenskimi poukom. Kmalu zatem smo izpraznili stanovanje v šoli. Soba smo preuredili v učilnico, v kuhinjo smo preselili zbornico, prostor, ki je prej rabil temu namenu, pa je postal učilnica. Vendar to še ni bilo dovolj. V letih 1963 smo zgradili še dva kabineta, enega na podstrešju in drugega v garderobi, ki se je preselila na hodnike. Prostora je še vedno primanjkovalo. Da bi problem vsaj malo omilili, so pri občinski skupščini predvideli še eno dozidavo. Zemljišče je že bilo odkupljeno in pripravljeno so bili idejni načrti. Tedaj se je pokazalo, da je ta izvedba nemogoča. Hodniki bi bili široki le dva metra in ni bilo možnosti za ureditev sanitarij. Po sprejemu odloka o samoprispevku za gradnjo šol, smo se odločili za gradnjo nove šole.«

»Bo nova šola dovolj prostorna?»

»V novi šoli bodo štiri učilnice za matični pouk, devet

učilnic s kabineti za kabinetni pouk, knjižnica, pionirski soba, prostor za celodnevno varstvo otrok in delavnica s pomožnimi prostori. Imeli bomo tudi pevsko sobo, ki se bo lahko odprla in spreminjala v oder. Ob njej bo namreč 235 kvadratnih metrov velike večnamenski prostor. V njem bo jedilnica, bo pa primeren tudi za razne proslave in prireditve. Poleg šolarjev ga bodo lahko uporabljali tudi drugi občani. Šola bo imela tudi 463 kvadratnih metrov veliko telovadnico z garderobami in kabinetom za telovadnega učitelja. Skupno bo prek 3000 kvadratnih metrov uporabne površine. Mislim, da bo tako prostorna, da

Janez Ribnikar

Sodelovanje z zadrugo bi se lahko okrepilo

Ob cesti, ki pelje iz Križev proti Trziču, stoji več mogočnih gospodarskih poslopij, ki kažejo, da so tu doma trdni in močni kmetje. Da bi spoznali, kakšno je življenje kmetov v teh krajih, smo enega izmed njih obiskali. Ustavili smo se pri Francu Oraniču.

»Imam 22 ha zemlje, od tega približno polovico gozda. V glavnem se ukvarjam z rejo živine in pridelovanjem povrtnin, zlasti solate. Zelenjavo večinoma prodajam prek zadruga. Težave so predvsem s cenami, ki nihajo iz dneva v dan. Od živine pa redim vsakega po malem. V hlevu imam čisto simentsko pasmo. Predvsem je pomembna zame reja krav. Mleko prodajam kar direktno po-

trošnikom. Tako delajo vsi kmetje v Križah. Res je, da je pri tem nekoliko okvare in izgube, a se še vseeno bolj izplača. Naj povem, da kmetje v Križah pridelamo malo mleka in ga morajo pripeljati v trgovino od drugod. Za domače potrebe pa mleko včasih tudi skisamo.«

Oraničevo kmetijo že v precejšnji meri obdelujejo s stroji.

»Imam že precej kmetijskih strojev in priključkov. Ostali bodo prišli na vrsto, ko bo denar. Ena izmed možnosti je tudi, da vzameš pri KZ kredit, kar sem že tudi izkoristil.«

Kako pa je nasploh s kmetijstvom v vaših krajih?

»Ja, malo nas je že. Samo še šest, ki se ukvarjamo s kmetijstvom. Ostali so šli služiti kruh v bližnja podjetja. Kako bi ga tudi ne, saj so tovarne blizu, avtobusne zveze pa so tudi ugodne. Priletel se verjetno ne bodo zaposlili, pričakali bodo pokojnino kar na kmetiji, če jo bodo seveda. Seveda je dobro, da se mladi vozijo domov, ker po delu v tovarni še lahko pomagajo staršem.«

Oraničevi še vedno pridelajo žita za domače potrebe, za krmila pa ga morajo kupiti. Pred nekaj leti je zadruga vzela kmetom nekatere parcele zemlje. Tudi Oraniču. Zdaj je že dobil nazaj drugo parcelo. Pravijo pa tudi, da bodo dali nazaj vso zemljo. Prav tako se kaže potreba po tesnejšem sodelovanju med kmeti in zadrugo.

»Sodelovanje z zadrugo bi se po mojem lahko okrepilo. Dobro bi bilo, da bi zadruga skrbela vsaj za v redu odkup kmetijskih pridelkov. Vprašanje je, koliko jih bo podprla občina. Potrebno bo pripraviti tudi predavanja in tečaje za izobraževanje kmetov, ki jih doslej ni bilo. Zdaj je že toliko boljše, da so vsaj načrti. Taka oblika izobraževanja bi bila zelo potrebna, saj niti en fant iz naše okolice ni v kmetijski šoli.« J. Govekar

Franc Oranič

Senično, Križe, Pristava, Bistrica, Ročevnica, Sebenje

Najprej kanalizacija

Krajevna skupnost Pristava je bila ustanovljena pred dobrimi tremi leti. Prej so spadali pod Križe. Začeli so s 3000 din, vendar so prebivalci s pridnostjo in prizadevnostjo že marsikaj uredili. Odborniki opravijo vse delo v prostem času. Kot najpomembnejšo nalogo so si občani zadali ureditev kanalizacije. O tem sva se pogovarjala s predsednikom krajevne skupnosti Francem Kopačem.

»Pristava je v precejšnjem delu novo naselje, ki se še razvija. Le malo hišnih lastnikov je imelo urejeno kanalizacijo, večina so imeli kar ponikalnice. Ob ustanovitvi krajevne skupnosti v Pristavi je občinska skupščina dala izdelati načrte za kanalizacijo, gradnjo stranskih cest in javno razsvetljavo. Sklicali smo zbor vaščanov, ki so se odločili, da najprej uredimo kanalizacijo.«

»Napetjava kanalizacije veliko stane. Boste zmogli?«

»Pri komunalnem podjetju so napravili predračun. Po njihovem bi nas kanalizacija veljala 630.000 din, od tega 200.000 hišni priključki. Od občine smo dobili lani in letos 34.000 din namenskih sredstev, občani sami pa bodo prispevali 18.000 din. Če k temu dodamo še prispevek od mestnega zemljišča, dobimo 68.000 din. Večina denarja bomo porabili za kanalizacijo, ki jo gradimo po etapah, kolikor imamo pač denarja. Zbrali smo ekipo upokojencev, ki opravi vsa pomožna dela, priključek si uredi vsak občan sam, pri strokovnih delih pa pomaga komunalno podjetje Trzič. Z lastnim delom gradnjo znatno pocenimo.«

»Kdaj ste začeli graditi?«

»Ze leta 1969 smo speljali 150 m cevi. Tedaj je dela prevzelo komunalno podjetje. Stalo nas je 25.000 din. Lani pa smo sami zgrabili za delo. Speljali smo okrog 300 m kanalizacije, kar nas je veljalo 20.000 din. Pri komunalnem podjetju pa so v predračunu naračunali 70.000 din. Letos imamo v načrtu podaljšati kanalizacijo za nadaljnjih 350 m. Ker bomo gradili v bregu, bo seveda dražje, vendar upamo, da bo 50.000 din zadostovalo.«

»So vsi prebivalci plačali prispevek in bodo napeljali kanalizacijo?«

»Vsi, ki je še niso imeli. Prispevek plačajo v treh obrokih. Prav tako so se vsi odpovedali odškodnini za zemljišče.«

»Kdaj bodo dela končana?«

»Če bo šlo vse po načrtih, bodo do konca leta 1972 imele vse hiše priključke.«

L. Bogataj

Obsežen program dela

Krajevna organizacija ZB NOV Križe deluje na območju krajevne skupnosti Križe in Pristava. V preteklih letih je pripravila razne akcije in prireditve pa tudi za letos si je zastavila dosti nalog. Med pomembnejše sodi ureditev in predstavitev spomenika padlim v Križah. Spomenik stoji na dvorišču zadružnega doma, nasproti vaške gostilne. Njegova lokacija je že dolgo kamen spotike, zato so mu našli primernejše mesto pri novi šoli, ki jo bodo odprli ob občinskem prazniku Trziča. Spomenik padlim bodo tudi olepšali s skulpturo Toneta Svetine, sestavljeno iz starega orožja, ki bo predstavljala nasilje in upor. Da bo akcija uspešna, so za izvedbo že imenovali posebno komisijo.

Krajevna organizacija ZB Križe ima v programu dela tudi postavitev spomenika Purgarjevi mami s Pristave, ki je med NOB izgubila moža in sinove. Sobotniki in sovaščani se ji bodo tako skušali vsaj malo oddolžiti za njene žrtve.

Ob pomoči tabornikov, planincev in komisije za ohranjanje tradicij NOB pri občinskem odboru ZB pripravljajo organizacija v Križah partizansko transverzalo. Udeleženci bodo obiskali spominska obeležja in kraje najhujših bojov na tržiškem območju.

Letos naj bi obnovili vsa spominska obeležja v krajevnih skupnostih Križe in Pristava. Ze sedaj skrbijo zanje učenci osnovne šole v Križah, ki se ob tem spoznavajo s tradicijami NOB.

Osrednja prireditve, ki jo pripravljajo, je proslava, ki bo oktobra v Gozdu nad Trzičem. Tedaj se bodo spomnili požiga Gozda in 30. obletnice vstaje slovenskega naroda. L. B.

novi šoli

lahko prešli na enoizmenski pouk ali pa razvili razne dopolnilne dejavnosti.«

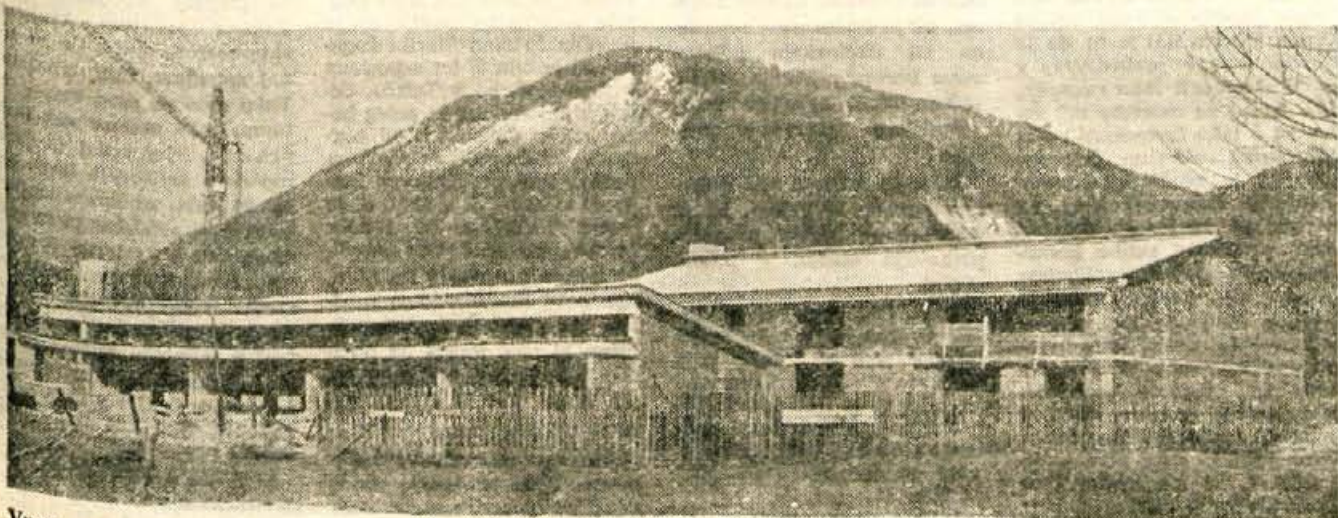
»Koliko otrok hodi v šolo v Križe?«

»Naš šolski okoliš zajema 11 vasi. Med njimi je najmočnejša Pristava, ki ima več kot tretjino prebivalcev šolskega okoliša. Trenutno hodi k nam 360 učencev. Po izračunih se bo število v prihodnjih letih ne bo dosti povečalo. V oddaljenih hribovskih vaseh število prebivalstva celo pada. Mladi se selijo v mesto.«

»In kdaj bo otvoritev?«

»Novo šolo v Križah bomo slovesno odprli ob občinskem prazniku 8. avgusta. Tako bomo učitelji in učenci začeli novo šolsko leto v novi šoli.«

L. Bogataj

Vrata nove šole v Križah pri Trziču se bodo odprla z novim šolskim letom. Foto: F. Perdan

Senično, Križe, Pristava, Bistrica, Ročevnica, Sebenje

Bistrica se je zelo spremenila

»Spominjam se, da je bila Bistrica, ko sem bil še otrok, prava vas. Imela je dosti gostiln in Tržičani so sem radi hodili na sprehod. Po vojni pa se je ta kraj zelo spremenil. Iz kmečko-obrtnega naselja je danes nastalo delavsko. Zrasli so novi bloki in v prihodnje lahko pričakujemo, da bo nekdanja podoba Bistrice še hitreje bledela,« je pripovedoval ravnatelj osnovne šole heroja Bračiča in podpredsednik občinske skupščine Stanko Stritih, ki stanuje v stanovanjskem bloku v Bistrici 87.

»Ali menite, da bo Bistrica čez čas postala del Tržiča?«

»Mislim, da ne, čeprav danes nimamo v tem delu naše občine nobenega tako imenovanega središča. Po moje bo Bistrica ostala Bistrica, seveda pa se bo močno spremenila. Omenil sem središče. Mislim sem na kulturno ali politično, takšno kot ga ima vsako večje naselje ali skupnost. V Bistrici ga za zdaj še nimamo. Prepričan pa sem, da se bo takšno središče prav gotovo izoblikovalo, ko bo zrasla nova šola, kinodvorana, kopalnice, hotel itd. Predvideno je, da bomo pri-

hodnje leto začeli z gradnjo šole, ki bi bila končana do jeseni 1973. leta. Hkrati pa bomo takrat dobili tudi potrebni vrtec.«

»Omenili ste, da je bilo v Bistrici včasih veliko gostiln. Kako pa je danes z gostinskimi ali še boljše s turistično dejavnostjo?«

»Mislim, da je v Tržiču, odkar je nova cesta prerezala nekdanje bistriško polje, za zdaj toliko skrbi okrog turizma, da v Bistrici vsaj nekaj časa ne moremo pričakovati ne vem kakšnih sprememb. Res je, da številnih gostiln ni več, res pa je tudi, da obstajajo programi, da bi prav na tem delu tržiške občine zgradili večji hotel, ki bi tako ustavil tujega turista ob prihodu k nam. Po moje bo to tudi najboljša rešitev, da bo turizem v Tržiču in v občini nasploh kot gospodarska veja postal zanimivejši.«

»Povedali ste, da se je v Bistrici v zadnjih letih veliko spremenilo. Ali to pomeni, da v krajevni skupnosti ni tako imenovanih starih problemov?«

»Nikakor ne. Problemov, ki izhajajo iz nekdanje ureditve in tudi načina življenja, je kar precej. Cimprej bo treba urediti cesto skozi stari del naselja. Pa tudi javna razsvetljava in kanalizacija nista urejeni. To so seveda najpomembnejši problemi, o rešitvi katerih razmišljajo tudi na občini. Razen starih pa imamo v Bistrici seveda tudi nove probleme. Tudi teh ni malo. Povem naj le to, da je postal sestav prebivalstva v naši skupnosti tako raznolik, da skoraj ne moremo več govoriti o tako imenovani vaški zagretosti oziroma dejavnosti, ki je značilna za prave krajevne skupnosti. Vem, da v takšnih krajevnih skupnostih prebivalci veliko komunalnih in drugih problemov sami rešijo z delno pomočjo občine. Bistrica pa se je tako spremenila, da ni moč organizirati niti večje skupne akcije za ureditev (zelenice, vzdrževanje reda in čistoče) naselja oziroma skupnosti. Prav zato so sicer precejšnja sredstva, ki jih vsako leto dobi krajevna skupnost, precej premajhna.«

A. Zalar

Ptičar iz Ročevnice

Sele v petek sem prvič šel na svetovno znanega ptičarja Aleša Pavlina. No, in ker smo že bili v Ročevnici pri Tržiču, smo ga obiskali. Čeprav je bila že trdna tema, ko smo potrkali na vrata njegovega doma, nam je bil takoj pripravljen pripovedovati o svojem konjičku.

»Doma sem bil v Podbrezjah. Že kot otrok sem imel veliko veselje do gojenja živali. Še dobro se spominjam, da sem kot majhen dečko redil miši v zaboju. Zaboju so miši pregrizle in na veliko veselje staršev ušle.«

Mlademu Alešu je rejo živali preprečeval oče. Čeprav je lovec, so se mu živali smilile in navadno sploh ni streljal. V krmilnicah je v zimskem času krmil vse mogoče ptice.

Kljub ostremu nasprotovanju očeta, je Aleš nekoč le smel obdržati ptico taščico, ki jo je ujel.

»To je nekak začetek moje reje ptic. Taščica je bila prva ptica, ki sem jo imel doma. Na žalost je kmalu nesrečno poginila. Sele čez več let, ko sem bil v gimnaziji v Kranju, sem imel parček malih eksotičnih ptic, ki je v hudi zimi vzredil pet lepih mladičkov.«

Aleš je ugotovil, da se take ptice kljub temu, da so v kletki, počutijo kot na prostosti. To je opazil tudi Alešev oče in od takrat ni bil več nasprotnik gojenja ptic. Toda bilo je prepozno. Aleš je moral na vojno in gojenje ptic je bil za nekaj časa prekinjeno.

»Začel sem spet okrog leta 1946. Ptice sem gojil do leta 1946, ko sem moral zapustiti dom svojih staršev in se preseliti v Ročevnico pri Tržiču. Tu zaradi pomanjkanja prostora nisem mogel več gojiti eksotičnih ptic, ampak le druge. Gojil sem kanarčke pevce in s premišljenim parjenjem dosegel velike uspehe. Na razstavah v Ljubljani, Zagrebu in Mariboru sem bil vedno prvi, daleč pred drugimi gojitelji. To mi je počasi postalo že skoraj neprijetno. Zato sem rejo kanarčkov pevec opustil in pričel rediti rdečkaste kanarčke. Tudi teh nisem gojil dolgo. Nazadnje sem imel še samo parček rdečih južnoameriških čizkov, ki so trenutno velika redkost. Zaradi boleznih sem jih pred dvema letoma prodal na Dunaj.«

Aleš je gojil različne vrste ptic, je pa tudi eden tistih, ki je mnogo pripomogel k vzreji rdečkastega kanarčka. Prav tako je prvi vzredil vrsto avstralskih in afriških ščinkavčkov. O svojih uspehih pri rejji ptic je pisal tudi v tuje ptičarske časopise.

»Pisal sem v nemške, češke in italijanske ptičarske časopise. Na podlagi teh člankov so moji dosežki pri vzreji ptic prišli v nemške in italijanske ptičarske knjige. Neki moj znanec mi je pravil, da je tudi v neki angleško pisani knjigi bral o mojem gojenju ptic.«

Posloviti smo se morali od prijaznega ptičarja. V njegovi veži sem si še enkrat ogledal številne diplome, ki jih je prejel na razstavah ptic. Ob slovesu se mi je zdelo, da prav zdaj na starost najbolj pogreša dolgoletne prijatelje — ptice.

J. Govekar

Uspešno sodelovanje

Krajevna organizacija v Pristavi pri Tržiču je bila ustanovljena lansko leto. Kljub kratkemu času dela, ji je že uspelo vzpostaviti tesne stike z odborom krajevne skupnosti. Vsak mesec imata odbor SZDL in odbor krajevne skupnosti v Pristavi skupen sestanek, kjer se pogovore o problemih vasi in akcijah za bodoče. Določajo naloge odbora SZDL in odbora krajevne skupnosti, ki jih morata opraviti do naslednje seje. Največji uspeh dosedanjega sodelovanja je akcija za ureditev kanalizacije v Pristavi.

— lb

Ljudje na vasi smo

»Prav bi bilo, da bi v Sebenjah obiskali Marijo Faganel, ki je honorarno zaposlena na občinskem odboru zveze borcev v Tržiču. Svetovali so mi, da bi lahko precej povedala o krajevni skupnosti.«

Tako je razlagal naš dopisnik Roblek iz Tržiča, ki je pripravil podroben program petkovskega obiska v tržiški občini.

»Prav. Obiščimo torej Faganelovo. Nekje je tako treba začeti,« sem si rekel in s Francetom sva iz Križev po cesti, ki bi jo mimogrede povedano res bilo treba kmalu urediti, prišla v Sebenje. V breg pristonjena hiša ima številko 13.

»Ko so delili hišne številke, ni nihče v bližini hotel vzeti

številko 13. Meni pa je bilo vseeno, in sem jim tako olajšala neprijetno delo,« se je pošalila 56-letna Marija Faganel, ki je bila 27 let zaposlena v tovarni Peko v Tržiču. Sedaj je upokojena in poleg honorarnega dela na zvezi borcev v Tržiču rada priskoči na pomoč tudi prebivalcem krajevne skupnosti. V vasi, ki je precej oddaljena od sedeža občine, se velikokrat zgodi, da nekdo potrebuje potrdilo, nekdo bi moral oddati prošnjo za socialno podporo, drugi bi spet moral na občino, da kaj uredi. Veliko takšnih stvari naredi Marija Faganel.

»Veste na vasi ni tako kot v mestu, kjer se ljudje med seboj ne poznajo in se zato tudi kaj dosti ne brigajo za druge. Ljudje na vasi so le

bolj povezani. Vsak o vsakem ve majhne in velike reči. Takšna je tudi krajevna skupnost Sebenje. Če se nekaj zmenimo, tudi naredimo. Tako smo se pred dvema letoma lotili obnove nekdanje pekarnice, kjer sedaj urejamo dom družbenih organizacij in tako se bomo najbrž lotili tudi asfaltiranja in ureditve cest v krajevni skupnosti. Skušali bomo namreč zbrati nekaj denarja, ki ga bomo vložili v bazo in potem s pomočjo občine rešili ta problem. Skratka, ljudje na vasi, v krajevni skupnosti Sebenje, smo kot ena družina.«

Lani so uredili javno razsvetlavo v vasi Breg in Retnje, letos pa nameravajo mladinci iz krajevne skupnosti

»Uredili bomo del kanalizacije«

Pred devetimi meseci je bil v krajevni skupnosti Sebenje na predlog občinskega komiteja zveze mladine v Trziču ustanovljen mladinski aktiv. Predsednik aktiva je Tone Zaplotnik, zaposlen v Kleparstvu Trzič.

Šli v program izobraževanja v okviru vseljidskega odpora. Pripravili pa nameravamo tudi druga predavanja za mlade in starejše. Tako bomo kmalu imeli predavanje za vrtničkarje in predavanje o alpinizmu. »

»Lahko poveš tudi kaj o planiški skakalni šoli?«

»Član planiške skakalne šole, ki deluje pri TVD Partizan Križe, sem že od ustanovitve. Pravzaprav v tej šoli delamo vsi člani mladinskega aktiva. Mislim, da smo v teh treh, štirih letih dosegli precej lepih uspehov. Prepričan pa sem, da bi bili ti še večji, če bi imeli malo več sredstev za to dejavnost.«

A. Z.

Senično, Križe, Pristava, Bistrica, Ročevnica, Sebenje

Občinska organizacija Rdečega križa Kranj objavlja naslednji raspored krvodajalskih akcij

ČETRTEK, 1. APRILA

1. Osnovna organizacija RK Trstenik: odhod ob 6,15 z glavne avtobusne postaje Trstenik
2. Tekstilna srednja šola Kranj — Primskovo: odhod ob 6,15 izpred TSS na Primskovem in ob 7,15 izpred TSS na Primskovem
3. Osnovna organizacija RK Orehek: odhod ob 7,30 izpred trgovine na Orehku in ob 7,35 z avtobusne postaje Drulovka
4. Zdravstveni dom Kranj: odhod ob 8. uri izpred zdravstvenega doma v Kranju
5. Osnovna organizacija RK Olševik — Hotemože: odhod ob 8,15 izpred osnovne šole Olševik in ob 8,15 z avtobusne postaje Hotemože
6. Osnovna organizacija RK Zalog pri Cerkljah: odhod ob 9,10 z avtobusne postaje Vopovlje, ob 9,15 z avtobusne postaje Lahovče, ob 9,15 izpred gostilne BOLKA v Zalogu
7. Solski center za blagovni promet — Kranj, Zupančičeva: odhod ob 10,10 izpred šolskega centra za blagovni promet
8. Ekonomska srednja in administrativna šola Kranj in milica: odhod ob 10,30 izpred kina Center v Kranju, Stritarjeva 4.

PETEK, 2. APRILA

1. Osnovna organizacija RK Zabnica: odhod ob 6,10 z glavne avtobusne postaje Zabnica in ob 6,10 izpred gostilne v Cepuljah
2. Osnovna organizacija RK Jezersko: odhod ob 7. uri izpred restavracije KAZINO in pobira do 7,15 po avtobusnih postajališčih do Spodnjega Jezerskega
3. Osnovna organizacija RK Vodovodni stolp in milica: odhod ob 8,30 izpred pekarnice pri gasilskem domu
4. Osnovna organizacija RK Golnik: odhod ob 9,15 izpred bolnice Golnik in ob 9,20 s spodnje avtobusne postaje Golnik
5. Osnovna organizacija RK Bitnje: odhod ob 9,45 z avtobusne postaje Spodnje Bitnje, ob 9,50 z avtobusne postaje Srednje Bitnje in ob 9,55 z avtobusne postaje Zgornje Bitnje
6. Osnovna organizacija RK Podblica: odhod ob 10,40 izpred gostilne v Nemiljah.

SOBOTA, 3. APRILA

1. Osnovna organizacija RK Senturška gora: odhod ob 7,10 s Senturške gore št. 24 pri Reberniku
2. Osnovna organizacija RK Besnica: odhod ob 7,45 izpred združnega doma Zg. Besnica in ob 7,50 z avtobusne postaje Spodnja Besnica
3. Osnovna organizacija RK Golnik: odhod ob 8. uri izpred bolnice
4. Osnovna organizacija RK Goriče: odhod ob 8,10 izpred gostilne Lovca v Goričah, ob 8,15 z avtobusne postaje Letence in ob 8,20 z avtobusne postaje Tenetiše
5. Osnovna organizacija RK Kokrica: odhod ob 8,25 izpred gostilne Lakner na Kokrici
6. Osnovna organizacija RK Predoslje: odhod ob 8,30 z glavne avtobusne postaje v Predosljah
7. Osnovna organizacija RK Kranj — center: odhod ob 8,15 izpred kina Center v Kranju, Stritarjeva 4
8. Osnovna organizacija RK Hrustje: odhod ob 8,30 z avtobusne postaje Prebačevo in ob 8,35 z avtobusne postaje Hrustje
9. Osnovna organizacija RK Kranj — Stražišče: odhod ob 9. uri z avtobusne postaje pri cerkvi v Stražišču
10. Osnovna organizacija RK Britof: odhod ob 9,30 z zgornje avtobusne postaje (Sprajcer) in ob 9,35 s spodnje avtobusne postaje pred gostilno Johanca
11. Osnovna organizacija RK Cerklje — po krajevnom obvestilu.

Odvzem krvi bo na Zavodu SRS za transfuzijo krvi v Ljubljani. Darovalci krvi naj se zbero na mestu in ob uri, napisani v vabilu RK. Prevoz krvodajalcev iz občine Kranj v Ljubljano in nazaj je organiziran s posebnimi avtobusi za krvodajalce.

Občinski odbor RK Kranj

Asfaltirali bodo stranske poti

V Pristavi je asfaltirana samo glavna cesta skozi vas. Vaščani, ki si zelo prizadevajo za lepši videz kraja, želijo položiti asfalt tudi na stranskih cestah. Zato so se odločili, da bodo takoj, ko bo urejena kanalizacija, raz-

pisali nov krajevni samopri-spevek. Za pomoč bodo zaprosili tudi občino. Odločili so se tudi, da bodo vsa pripravljala dela opravili sami prostovoljno. Upajo, da bodo do 1973. leta zbrali toliko denarja, da bodo načrt tudi uresničili. — lb

Živinorejsko društvo v tržiški občini

Med petkovo akcijo po vaseh okrog Trziča smo izvedeli, da so kmetje ustanovili živinorejsko društvo, ki je pododbor ljubljanskega. Društvo ima že prek 200 članov, število pa se bo verjetno kmalu še povečalo, ker se kmetje zelo zanimajo za vključitev.

In kaj je glavna naloga društva? Najvažnejša je vzajemna pomoč. Kmetje plačujejo po 10 din člana-rine in po 50 din od goveda za varstvo živine. Iz tega sklada dobijo kmetje v primeru pogina goveda po 5 din za kilogram. Upošte-

vajo pa tisto težo, ki jo je imela žival pred obolenjem. Iz tega sklada pripravijo tudi denar za zdravljenje. Pravijo, da je precej bolje in ceneje kot pri zavarovalnici. Če je vlišek denarja, lahko kmetje sami razpolagajo z njim, vtem ko pri zavarovalnici ne morejo.

Društvo je letos pripravilo tudi predavanje o sadjarstvu, najprej teoretično in nato še praktično. Maja pa si bodo kmetje na ekskurziji po Savinjski dolini ogledali vzorno urejene kmetije v višjih legah. — jg

kot ena družina

na koncu vasi urediti tudi kanalizacijo. In če že govorimo o delih, ne smemo pozabiti tudi planiške skakalne šole. Ta uspešno dela že četrto leto in ima okrog 30 članov. Mladi so takrat zgradili dve skakalnici, na katerih imajo sedaj vsako leto tekmovanja. Sami skrbijo za skakalnici, opremo in za vse drugo. Pomaga pa jim tudi krajevna organizacija socialistične zveze in seveda TVD Partizan Križe, pod okriljem katerega šola deluje.

V prostem času Marija Faganel rada bere.

»Prostega časa mi res ne primanjkuje. Poleti precej hodim v gozd, pozimi pa rada posežem po knjigah, ki jih

imam v dokaj veliki zasebni knjižnici.«

»Kaj pa pokojnina? Vam zadostuje čez mesec?«

»Veste, kako je. Vse življenje sem bolj skromno živel in tudi sedaj ne potrebujem veliko. Vesela sem, da imam televizor in kolikor toliko urejeno stanovanje. Sicer pa smo ljudje na vasi navajeni takšnega življenja. Ko sem bila še zaposlena, se spominjam, da sem vsa leta v Peko hodila peš. Šele tri leta pred upokojitvijo je tudi iz Sebenj začel voziti avtobus. Danes mladi takšne stvari težko razumejo. Sicer pa je prav tako, da se tudi življenje na vasi hitreje spreminja.«

A. Zalar

mali oglasi

PRODAM

Prodajam KAMENJE za betoniranje in suhe BOROVE PLOHE. Suha 15, Kranj 1512

Prodajam rabljen »GRUST«, primeren za drvarnice ali garaže. Letence 5, Golnik 1513

Prodajam dobro ohranjen globok otroški voziček. M. T., Zanova 13, Kranj 1514

Prodajam SEME črne detelje. Maček, Adergas 28, Cerklje 1515

Prodajam REPO. Visoko 9, Senčur 1516

Prodajam sedem tednov stare PRAŠIČKE. Jarc, Strahinj 18, Naklo 1517

RAZVEDRILO IN ZABAVA NA MALEM GOLFU,

ki bo odprt od 2. 4. 1971 dalje.

NAGRADNO TEKMOVANJE.

Prodajam KRAVO po izbiri. Balantič Andrej, Predoslje 86, Kranj 1518

Prodajam dvobrazdni TRAKTORSKI PLUG. Strahinj 68, Naklo 1519

Prodajam 2000 kg SENA — detelja, lucerna. Tupaliče 3, Predvor 1520

Prodajam KOKOSI nesnice. Mrak, Bistrica 23, Duplje 1521

Prodajam stoječ OREH. Naslov v oglasnem oddelku 1522

Prodajam kombiniran OTROSKI VOZIČEK. Gorenjesavska 21, Kranj 1523

Po zmerni ceni prodajam BUKOVA in HRASTOVA DRVA ter SMREKOVE DESKE in PLOHE. Naslov v oglasnem oddelku 1524

Prodajam ročno motorno KOSILNICO irus. Kopalška ulica 2, Skofja Loka 1525

Prodajam 8000 kg lepega SENA. Tomaž Potočnik, Pozirno 10, Selca nad Skofjo Loko. Poizve se tudi pri Kristan Marjanci, Sevlje 15, p. Selca nad Skofjo Loko 1542

Prodajam mlado KOBILO ali zamenjam za starejšega konja ali govedo. Pivka 15, Naklo 1543

MOTORNA VOZILA

Poceni prodajam PRIMO NSU. Naslov v oglasnem oddelku 1544

Prodajam dobro ohranjen FIAT 750, letnik 1968. Mali, Križe 85 1526

Prodajam osebni avto ZA-STAVA 750, letnik 1965. Kranj, Gregorčičeva 24, Cirče 1527

Ugodno prodajam avto RENAUULT DAUPHINE ali po delih. Golob, Mlakarjeva 22, Senčur 1528

SKODO s 37.000 prevoženimi km ugodno prodajam. Rakovec, Dijaški dom, Kranj. Ogled in informacije ves dan 1529

Kupim dobro ohranjen osebni avto FIAT 750, od letnika 1965 dalje. Skrjanc Franc, Zg. Duplje 2 1530

Poceni prodajam avto SKODA-KOMBI, Ambrožič, Ljubno 68, Podnart 1531

Za 2000 din prodajam KOMBI IMW, letnik 1963, še vozen. Senčur, Gasiška 13 1532

Prodajam FIAT 750, letnik 1965. Predoslje 26, Kranj 1533

Najnovejše na tržišču

TRIMER glavnik za striženje in depilacijo

Enostaven in vsakomur dostopen.

Lep poklon moškemu ali ženski.

Prihrani denar in čas. Strižete se sami in vso družino. Zahtevajte ga v prodajalni ali ga naročite — pošljemo ga po povzetju.

Cena 25. TRIMER Zagreb, Boškovičeva 40

Po ugodni ceni prodajam dobro ohranjen TAUNUS 12 M, letnik 1966. Ogled v soboto, 3. aprila od 12. do 18. ure. Oman Ivan, Planina 4, Kranj

STANOVANJA

Iščem prazno ali opremljeno SOBO v Kranju. Plačam eno leto naprej. Naslov v oglasnem oddelku 1484

ENOSOBNO STANOVANJE v Kranju prodajam. Ponudbe poslati pod »prosto takoj« 1485

ZAPOSILITVE

PARKETARJA — kvalificiranega zaposlim. PARKETARSTVO BOKAL Marjan, Ljubljana, Bolgarska 21, telefon 316-427 1536

Sprejem mlajšega DELAVCA za priučitev avtomobilarske obrti ali VAJENCA. Draksler Izidor, Zasavska 36 b, Kranj 1537

SPREJMEMO STIRI SKLADIŠCNE DELAVCE

Mesečni dohodek 1200 din tudi samsko stanovanje.

ZITOPROMET SENTA, skladišče Kranj, Tavčarjeva 31.

ZENSKI, ki bi dnevno 2 do 3 ure čistila stanovanje, nudim opremljeno sobo s posebnim vhodom. Informacije vsak dan od 16. do 20. ure. Vodeb Dragica, Sp. trg 4, Skofja Loka 1538

POSEST!

Na Gorenjskem prodajam HISO z vrtom, NJIVO in GOZD. Naslov v oglasnem oddelku 1539

IZGUBLJENO

V gostilni Lakner na Korčici najdena zapesna URA se dobi ravno tam 1540

OSTALO

CENJENE STRANKE! Za velikonočne praznike imam na zalogi po konkurenčnih cenah domače suho meso in »šunke« brez kože. MESARIJA KALAN, Stražišče, Kranj 1502

Prevzamem vsa ZIDARSKA in FASADERSKA dela. Stojilkovič Tomislav, Moša Pijade 16, Kranj 1541

Komisija za razpis pri svetu delovne skupnosti uprave Skupščine občine Jesenice razpisuje delovno mesto

arhivarja v tajništvu

Za to delovno mesto se poleg splošnih pogojev za sprejem na delo zahteva srednja strokovna izobrazba in 2 leti delovnih izkušenj. Ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in dosedanji zaposlitvi sprejema komisija pri svetu delovne skupnosti uprave Sob Jesenice v 15 dneh od objave razpisa.

KMETOVALCI!

Kmetijsko živilski kombinat Kranj obvešča:

- da od 29. 3. 1971 dalje odkupuje na odkupnem mestu Klavnica Kranj, Savska c. 16 vse vrste živine vsak dan od 7. do 13. ure.
Za dostavo živine na Klavnico priznamo do 50 din na glavo odrasle goveje živine, za teleta in prašiče pa do 10 din;
- da prodaja vse vrste reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo v trgovini Senčur 88;
- da prodaja koruzo, pšenico, pšenično krmilno moko, krmila za krave moznice in krmila za perutnino v skladišču Kranj, Cesta JLA št. 1 (bivši Beksel);
- da prodaja kmetijske stroje proizvodnje PASQALI, VOGELNOOT, OLT, LEMIND, IMT in druge v prodajnem prostoru Kranj, Cesta JLA št. 1 (bivši Beksel).

OD 10. APRILA DO 5. MAJA
VELIKA RAZSTAVA IN PRODAJA
V FESTIVALNI DVORANI NA BLEDU

POHIŠTVO
NAJNOVEJŠI MODELI

MARLESA
MEBLA
BRESTA
in STOLA
iz programa
1971 / 72

murha

nesreče

V OVINKU GA JE ZANESLO

V vasi Gaberk se je v petek, 26. marca, popoldne pripetila hujša prometna nezgoda, v kateri je bil huje ranjen voznik osebnega avtomobila Jože Dolenc iz Delnic v Poljanski dolini. Nesreča se je pripetila, ko je voznik Dolenc z neprimerno hitrostjo na mokri cesti vozil iz Škofje Loke proti Gorenji vasi. V ovinku pa je avtomobil zaneslo v levo in je trčil v nasproti vozeči tovornjak, voznik Janez Križaj s Hriba. Pri trčenju huje ranjenega Dolenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 8000 din.

PREKRATKA VARNOSTNA RAZDALJA

V soboto, 27. marca, zvečer je voznik osebnega avtomobila Pavel Strupi iz Naklega vozil iz Radovljice in je v Podvinu nameraval zavijati v levo. Zaradi vozil iz nasprotne smeri je zmanjšal hitrost. Za voznikom Strupijem je pripeljal v prekratki varnostni razdalji voznik avtomobila italijanske registracije Robert Gitterle in trčil vanj. V nesreči ni bil nihče ranjen, škode na avtomobilih pa je za 20.000 din.

ZADEL PESCA

Na Cesti maršala Tita na Jesenicah je v nedeljo, 28. marca, popoldne voznik osebnega avtomobila pri železniški postaji zadel Staneta Kramarja z Jesenic. Voznik je prehitel avto-bus, iz katerega so izstopili potniki, med njimi tudi Kramar, ki je nenadoma stopil čez cesto. Huje ranjenega so prepeljali v Jeseniško bolnišnico.

ZAPELJAL NA TRAVNIK

V ponedeljek, 29. marca, popoldne se je v vasi Praprotno pripetila prometna nezgoda iz neznanega vzroka. Voznik osebnega avtomobila Emil Frelj iz Otokov pri Železnikih je v blagem desnem ovinku iz neznanega vzroka zapeljal v desno po nasipu na travnik. Huje ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na avtomobilu je za 1000 din.

L. M.

Odbor za prodajo osnovnih sredstev pri Kmetijsko živilskem kombinatu Kranj

Obrat Mlekarna

razpisuje za 2. aprila 1971 javno ustno licitacijo za prodajo vozil:

TAM 2000

s hladilno komoro, v voznem stanju, leto izdelave 1964.

dostavni avto tomos citroen

v nevoznem stanju, leto izdelave 1965.

Ogled vozil je na dan licitacije, od 8. ure dalje v Mlekarni, Smlodniška ulica št. 1.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega ata, starega a'a

Franca Kavčiča

Rojčkovega ata

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se dr. Koširju Tonetu za njegovo požrtvovalno delo na domu. Zahvala č. g. župniku za spremstvo in pogrebne obrede. Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: hčerke in sinovi, vnuki in pravnuki

Lučine, Škofja Loka, Orehek, Križe, Javornik, Kanada, Avstrija

KINO

Jesenice RADIO

31. marca italij.-franc. barv. film BREZNO STRASTI

1. aprila amer.-italij. barv. film LJUBEZENSKI SESTANEK

2. aprila jugosl. barv. film LJUBEZEN IN KLETVICA
Jesenice PLAVZ

31. marca amer.-italij. barv. film LJUBEZENSKI SESTANEK

1.-2. aprila danski barv. CS film STRESNIK, ŽENE IN SEX

Dovje-Mojstrana

31. marca amer. barv. CS film TARZANOV KLIC

Kranjska gora

1. aprila italij.-franc. barv. film BREZNO STRASTI

Javornik DELAVSKI DOM

31. marca danski barv. CS film STRESNIK, ŽENE IN SEX

Radovljica

31. marca franc. barv. film LJUBEZENSKO IZZIVANJE ob 20. uri, franc. barv. film ŽENE ob 18. uri

1. aprila amer. film TARZANOV ZAKLAD ob 20. uri

Požar

V ponedeljek, 29. marca, popoldne je začelo goreti v kleti še ne dograjenega hotela v Škofji Loki. Ogenj se je pokazal na skladovnici plute. Pogorelo je za okoli 7000 din plute, škode na poslopju pa je za 3000 din. Vzrok požara še raziskujejo.

2. aprila amer. film TARZANOV ZAKLAD ob 18. uri, franc. barv. film LJUBEZENSKO IZZIVANJE ob 20. uri
Škofja Loka SORA

31. marca amer. barv. film CANYON CITY ob 18. in 20. uri

1. aprila amer. barv. film SINDAB POMORSČAK ob 20. uri

2. aprila amer. barv. film SINDAB POMORSČAK ob 18. uri, amer. barv. film WILLIE BOY ob 20. uri

Železniki OBZORJE

31. marca amer. barv. film SINDAB POMORSČAK ob 20. uri

2. aprila slov. barv. film NA KLANCU ob 20. uri

Kranj CENTER

31. marca amer. barv. film BANDOLERO ob 16., 18. in 20. uri

1. aprila franc.-nemški barv. CS film MADAME BOVARY ob 16., 18. in 20. uri

2. aprila amer. barv. CS film BANDOLERO ob 16. uri, franc.-nemški barv. CS film MADAME BOVARY ob 18. in 20. uri

Kranj STORŽIC

31. marca angl. barv. CS film NA TEBI JE VRSTA, DA UMRES ob 16., 18. in 20. uri

1. aprila amer. barv. film NOMADI S SEVERA ob 16., 18. in 20. uri

2. aprila špan. barv. film PRODAJALKA VIJOLIC ob 16. in 18. uri, premiera franc. barv. filma HIBERNATUS ob 20. uri

Tržič

31. marca premiera amer. barv. filma REVOLVERJI ODLOCAJO ob 18. in 20. uri

1. aprila amer. barv. CS film REVOLVERJI ODLOCAJO ob 18. in 20. uri

2. aprila premiera amer. barv. CS filma SIMFONIJA HEROJEV ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

31. marca amer. barv. film GOLOROKI SERIF ob 17.30 in 19.30.

1. aprila premiera franc. barv. filma ŽENSKI SANATORIJ ob 18. in 20. uri

2. aprila franc. barv. film ŽENSKI SANATORIJ ob 18. in 20. uri

Zahvala

Na Jezerskem je v sredo, 24. marca, umrla Slaparjeva mama

Lucija Slapar roj. Regberger

Vsem, ki ste naši dragi mami, babici in prababici v njeni težki bolezni pomagali, jo tolažili, spremili na zadnji poti, darovali cvetje in bili z nami v težki uri, se najlepše zahvaljujemo. Izrekamo zahvalo vsem dobrim sosedom, posebno pa Klančarjevim.

Zalujoči domači

Jezersko, 29. marca 1971

Zahvala

V 63. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, in stari oče

Janez Peternej

Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu poklonili toliko vencov in cvetja. Zahvala dr. Koširju za dolgoletno zdravljenje, častiti duhovščini, pevskemu zboru, podjetju PTT Kranj, Avtomontaži Ljubljana in Veletrgovini Živila Kranj. Vsem, prav vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Francka, sin Janez in hčerka Marica z družinama

Škofja Loka, Binkelj, 26. marca 1971

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je nenadoma umrl naš dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

Alojz Frantar

soboslikarski in plesarski mojster v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 31. marca 1971, ob 17.30 iz hiše žalosti, Trojarjeva 16 na novo pokopališče v Stražišču.

Zalujoči: žena Marjeta, sinova Andrej in Jože z družinama, brata Rudolf in Andrej, sestri Mici in Ivanka ter drugo sorodstvo

Kranj, Poženik, Ivančna Gorica, ZDA, 29. marca 1971

Hans-Georg Aschenbach (DDR) — 1. mesto

Walter Steiner (Švica) — 2. mesto

Peter Stefančič (Jugoslavija) — 3. mesto

Rezultati: POLDOV MEMORIAL — 1. Aschenbach (NDR) 233,7 (93, 88 m), 2. Steiner (Švica) 217,7 (88, 83), 3. Stefančič (Jugoslavija) 213,6 (87, 85), 4. Wolf (NDR) 208,5 (85, 83), 5. Matouš (CSSR) 208,4 (83, 86), 6. Bachler (Avstrija) 204,7 (81, 85), 7. Doležal (CSSR) 199,8 (85, 80), 8. Bazzana (Italija) 199,1 (81, 81), 9. Mähler (Švedska) 198,2 (82, 79) 10. Napalkov (SZ) 197,8 (83, 77) ... uvrstitve naših: 26. Zajc, 28. Drago Pudgar, 33. Danilo Pudgar, 34. Demšar, 39. Prelovšek, 40. Jurman, 41. Dolhar, 49. Loštrec, 54. Smolej, 55. Dovžan, 57. Gorjanc, 63. Kapušin, 64. Rakar, 66. Kobal, 69. Norčič, 73. Mesec, 74. Franc Giacomelli, 76. Grosar, 77.

77. Cuznar — **EKIPNO**: 1. NDR 636,9 2. CSSR 597,5, 3. Avstrija 588,1, 4. Jugoslavija 584,3, 5. Sovjetska zveza 582,5, itd.

POKAL KONGSBERG: 1. Steiner (Švica) 217,7, 2. Stefančič (Jugoslavija) 213,6, 3. Bachler (Avstrija) 204,7, 4. Bazzana (Italija) 199,1, 5. Poirot (Francija) 193,9, ... uvrstitve naših: 12. Zajc 186,7, (79, 77 m), 13. Drago Pudgar 184,0 (78, 80), 15. Danilo Pudgar 180,7 (77, 79), 16. Demšar 179,7 (77, 79), 20. Prelovšek 174,4 (80, 74), 24. Loštrec 168,1 (76, 76), 31. Mesec 140,3 (76 padec, 74) itd. **EKIPNO**: 1. Avstrija I 588,1, 2. Švica 580,9, 3. Jugoslavija I 580,0, 4. Italija 549,8, 5. Jugoslavija II 539,1, itd.

V. Poldov memorial in pokal Kongsberg

Zadnji praznik Planice pred največjim dogodkom

Kranjčan Peter Stefančič 2. in 3., Napalkov še le deseti, 7000 gledalcev

Peti Poldov memorial in tekmovanje za pokal Kongsberg sta bila spet v znamenju praznika Planice. Letošnji praznik je bil zadnji pred največjim praznikom, ki bo drugo leto v dolini Pod Poncami. Vrsta odličnih imen svetovnih asov skakalnega športa je privabila v planiško dolino okoli 7000 gledalcev. Tudi tokrat, kot vedno doslej, je Planica navdušila vsakogar, ki jo je v nedeljo obiskal.

Samo tekmovanje pa je prineslo več presenečenj. Tokrat so glavni favoriti nekoliko zatajili, saj je bil svetovni prvak Gari Napalkov še le deseti. Prvo mesto v tekmovanju za Poldov memorial je namreč pripadlo bivšemu evropskemu mladinskemu prvaku Aschenbachu iz NDR, ki mu pomeni planiška zmaga največji uspeh. V tekmovanju srednjeevropskih skakalcev za pokal Kongsberg je bil najboljši Švicar Steiner. Od naših je bil tokrat najboljši Kranjčan Peter Stefančič, ki si je z dvema izredno uspešima skokoma zasluženo priboril drugo mesto v tekmovanju za pokal Kongsberg in tretje mesto v konkurenci za Poldov memorial. S svojo odlično uvrstitvijo je ponovno dokazal, da dosega prav v Planici vsako leto ob koncu sezone svoje najboljšje uvrstitve. Prav je dejal ob koncu tekmovanja zvezni trener Zdenek Remza: »Sem zadovoljen in nisem zadovoljen.« Pri tem je nedvomno mislil na lep dosežek Petra Stefančiča, ni pa bil povsem zadovoljen z ostalimi, čeprav so vsaj nekateri pokazali vsaj za zaključek letošnje sezone nekaj več kot na dosedanjih tekmovanjih na raznih tekmah v inozemstvu. Marjan Mesec je imel izredno smolo, saj je padel v prvi konkurenčni seriji in si s tem napravil visoko uvrstitev, ki bi jo lahko zabeležili glede na njegovo dobro formo v letošnji zimi. Mesec je bil nedvomno sposoben preriniti se med deset najboljših. Drugi najboljše uvrščeni jugoslovanski skakalec Ludvik Zajc pa je pristal na 26. mestu. Nastopilo je 83 skakalcev, od katerih je bila vsaj polovica znana po imenih iz številnih mednarodnih tekmovanj, kjer je imel vsak vsaj en zelo dober rezultat. V konkurenci je nastopilo tudi 5 naših najboljših mladincev, ki pa so pokazali manj znanja na tekmi kot so ga na treningih. Vseeno pa moramo biti zadovoljni z njihovim nastopom, saj so dokazali, da se bodo lahko razvili v odlične naslednike sedanje generacije naših skakalcev ob skrbni vzgoji novega zveznega trenerja Zdeneka Remze. Nedvomno je, da so imeli naši mladinci letos premalo težjih mednarodnih nastopov in je bilo zato

takšno tekmovanje za njih dovolj velik izpit.

V ekipnem tekmovanju so se morali naši zadovoljiti s tretjim mestom v konkurenci za pokal Kongsberg in je našo vrsto prehitela celo tričlanska ekipa Švice, čeprav je imel Schmidt en padec. Z veliko srečo pa so letos pobrali lovoriko Kongsberg Avstrijci, čeprav se niso posebej kot posamezniki kdove kako dobro odrezali. Prvo mesto v tekmovanju za Poldov memorial pa je tudi letos osvojila ekipa NDR.

Organizatorji so bili letos delno presenečeni nad obiskom, saj so dosedanje tekme za Poldov memorial pritegnile v Planico manj gledalcev kot pa letošnja. Parkirni prostori so bili že ob 9. uri napolnjeni z osebnimi avtomobili in avtobusi, ob 10. pa je bila tudi cesta od Podkorena do bivše železniške postaje v Ratečah povsem zasedena z avtomobili, tako da so potlej morali ustavljati osebne avtomobile že v Kranjski gori, od koder so gledalce prevažali v Rateče z avtobusi, več pa je bilo tudi takih, ki so v Kranjski gori obrnili svoj avto in izkoristili nedeljski vikend za obisk kakšnega drugega turističnega kraja. Kljub vsemu pa smo z organizacijo 5. Poldovega memoriala lahko povsem zadovoljni, pa čeprav je bilo med gledalci precej negodovanja zaradi pomanjkanja parkirnih prostorov v planiški dolini in so zaradi tega nekateri prišli pod vznožje 90-metrške skakalnice tudi s poldrugo uro zamude.

Besedilo: J. Javornik
Foto: F. Perdan

Dolgoletni Poldov prijatelj in tekmelec Rudi Finžgar, ki je pred tridesetimi leti kot prvi Jugoslovčan preskočil 100-metrsko znamko, je z zlatim letorjevim vencem prismočal po doskokišču skakalnice. Na Poldov grob na Dovje je v enec nato odnesla štafeta smučarskih tekačev.

stičnega kraja. Kljub vsemu pa smo z organizacijo 5. Poldovega memoriala lahko povsem zadovoljni, pa čeprav je bilo med gledalci precej negodovanja zaradi pomanjkanja parkirnih prostorov v planiški dolini in so zaradi tega nekateri prišli pod vznožje 90-metrške skakalnice tudi s poldrugo uro zamude.

Kranjčan Marjan Mesec pri mazanju smuč. Kljub hudemu padcu v prvi seriji pa se je spet pojavil na startu v drugi seriji.

Plavanje

Triglav - prvak Slovenije

Prvenstvo SRS v plavanju, ki je bilo minulo nedeljo na Ravnah, je vnovič potrdilo premoč kranjskega plavalnega kluba v Sloveniji. Na sicer zelo množičnem tekmovanju z okoli 200 nastopajočimi ni v nobenem trenutku prišlo do vprašanja, kdo bo letošnji zimski prvak. Edino plavalci Ljubljane, ponovno okrepljeni s Kostanjskom iz Trbovelj in Lednikom iz Celja, so bili soliden nasprotnik, pod vsemi pričakovanji pa je poletni prvak Ilirija-Slavija končal na šestem mestu.

Ce je državno prvenstvo SFRJ predstavljalo podvig ženske ekipe Triglava, pa lahko za republiško prvenstvo z veseljem ugotovimo afirmacijo mlade moške vrste. Pod vodstvom novega trenerja Andreja Slavca so Bojan Grošel, Tomaž in Janez Slavec, Sandi Troha, Iztok Tronkar, Brane Milovanović in drugi pokazali lep napredek z dobrimi rezultati, kar daje upanje, da bo Triglav prav kmalu najbolj homogena ekipa v Jugoslaviji. Med njimi se je najbolj izkazal Tomaž Slavec s prvim mestom na 100 m prsno. Ker sta imela z Ravenčanom Erženčnikom enak čas, sta morala enkrat sama v vodo, da v medsebojnem boju odločita, kdo bo prvak. V izrednem finišu je to uspelo Slavcu, čas 1:14,4 pa je drugi najboljši čas v Sloveniji nasploh.

Za udarec roke je bil prvi tudi Andrej Slavec na 100 m delfin (1:04,9) vendar so ga sodniki očitno prikrajšali in prisodili zmago Kostanjsku (LJ).

Ob prvo mesto, vendar zaradi lastne nepazljivosti, je bil tudi Košnik Sašo na 400 kravl (4:39,8), ki se mu je tako izmuznila lepa priložnost premagati tretjega kravlista v državi Carga iz Krškega. V isti disciplini sta lepo presenetila še Bojan Artač (5:04,4), ki bo prav kmalu postal nov plavalec Triglava pod 5:00,0, in pa Sandi Troha, ki je s časom 5:11,3 postavil nov rekord SRS za st. pionirje.

Vse ženske discipline so bile bolj v znamenju medsebojnega obračuna Kranjčanek kot pa slovenskega prvenstva. Edino Rusovi (LJ) je na 100 m kravl uspelo priboriti si prvo mesto, sicer pa so v vseh ostalih disciplinah Kranjčanke pobrle vsaj dve od prvih treh mest, v najtežji točki, 200 mešano, pa kar prvih pet mest.

Pečjakova je bila prva dvakrat 100 m hrbtno (1:16,4), 200 m mešano (2:46), prav tako Rebeka Porenta na 400 m kravl (5:27,1) in 100 m delfin (1:17,0). Lidija Svarc pa je bila prva na 100 m prsno (1:21,0), pri tem pa ji je uspelo premagati državno prvakinja v tej disciplini in klubsko soplavalko, Judito Mandeljc. Letošnja osvojitev republiškega prvaka je sedma zaporedna zmaga Triglava na zimskih prvenstvih SRS, ki imajo svoj začetek l. 1965 z izgradnjo kranjskega zimskega bazena.

A. K.

Zimsko prvenstvo Slovenije v vaterpolu

Triglav II boljši kot Triglav I

Na četrtem zimskem prvenstvu Slovenije v vaterpolu so nastopile samo tri ekipe. Nepričakovano je prvo mesto osvojila druga ekipa Triglava, za katero so igrali mladi va-

terpohisti. Rezultati: Triglav I : Ljubljana 14:1 (2:1, 4:0, 2:0, 6:0), Triglav II : Ljubljana 12:6 (4:1, 3:1, 2:3, 3:1), Triglav II : Triglav I 6:5 (2:0, 2:2, 0:1, 2:2).

Za Triglav I so igrali: Finžgar, Chvatal, Nadižar I, Nadižar II, Košnik, Mohorič, Rebolj, Ausec, Svegelj, Stariha in Vidic. Za Triglav II: Bulovec, Svarc, Kodek, Balderman I, Balderman II, Malavašič I, Malavašič II, Vukanac, Stregar, Cermelj.

V odločilni tekmi za prvo mesto je Triglav II vodil že s 4:0. Ko je že vse kazalo, da bodo mladi igralci Triglava hudo porazili svoje starejše tovariše, so se igralci Triglava I zelo razigrali in rezultat izenačili, v zadnji minuti pa je Kodek dosegel zmagoviti gol.

Lestvica:
Triglav II 2 2 0 0 18:11 4
Triglav I 2 1 0 1 19:7 2
Ljubljana 2 0 0 2 7:26 0

Najboljši strelci: 1. Rebolj (Triglav I) 7, 2. Nadižar I (Triglav I) in Malavašič I (Triglav II) po 6, 4. Vošnjak (Ljubljana) in Volkanje (Triglav II) po 5 itd.

Smučarski skoki

Pokal Kranja v Planici

Letošnje X. mednarodno tekmovanje za Pokal Kranja v smučarskih skokih bo prihodnje nedeljo, 4. aprila, ob 10. uri na 60-metrski skakalnici v Planici. Tekmovanje bo tudi tokrat pod pokroviteljstvom občinske konference SZDL Kranj in se bodo pomerili člani, starejši mladinci in mlajši mladinci za ekipni prehodni pokal, ki ga brani smučarsko društvo Jesenice. Po-

leg naših najboljših članov in mladincev so poslali prijavo tudi že tekmovalci iz Avstrije in Italije. Med udeleženci bo tudi italijanski državni prvak Albino Bazzana, ki je v nedeljo v Planici zasedel odlično četrto mesto na tekmovanju za pokal Kongsberg.

Hkrati pa bo tudi državno prvenstvo za starejše mladince, ki bi moralo biti 20. februarja v Delnicah. J. J.

Loški študentje
- prvaki
v smučanju

Konec marca je bilo na Golteh nad Mozirjem tekmovanje pokrajinskih študentskih klubov. Klub študentov iz Škofje Loke je na tej prireditvi osvojil prvo mesto. Njegov član Logondar Silvo je zasedel drugo, Mihovilovič Milan tretje, Krelj Simon pa osmo mesto. Prvenstvo naj bi postalo tradicionalno. Prihodnje leto ga namerava organizirati Klub Škofjeloških študentov. Gostitelji bodo popeljali študente-smučarje na Stari vrh. A. I.

NTK Kranj spet v prvi skupini

Na sklepnem (drugem) delu ekipnega prvenstva SRS za moške v drugi skupini, ki je bilo v Ljubljani 20. in 21. marca, je premočno osvojila prvo mesto ekipa NTK Kranj iz Kranja, ki se je s tem ponovno povzpela v skupino najboljših ekip Slovenije. Za NTK Kranj so nastopili Tone Novak, Stane Tadiina, Boris Kerstein in Darko Pangrič, ki so zmagali v vseh dvo-

bojih in izgubili le 8 iger. Zelo dobro sta igrala predvsem T. Novak in S. Tadiina, ki sta izgubila le po eno igro, odigrala pa sta jih 14 oziroma 15. Poleg NTK Kranj je v drugem delu prvenstva zaigrala odlično tudi ekipa TVD Partizan Bežigrad. Njun medsebojni obračun se je končal s tesno zmago NTK Kranj (5:4), po visokem začetnem vodstvu (4:1) Kranjčanov. V

zadnji igri je Tadiina premagal Tomažiča in se mu tako oddolžil za poraz v prvem delu prvenstva.

V drugem delu prvenstva je razmeroma dobro zaigrala tudi ekipa NTK Jesenice, ki pa ni mogla nadomestiti zaostanka iz prvega dela in se bo morala naslednjo sezono potegovati v tretji skupini za ponovno uvrstitev v drugo. Poleg NTK Kranj se je uvrstilo v prvo skupino tudi TVD Partizan Bežigrad.

Igralo je 8 ekip, NTK Kranj pa je dosegel naslednje rezultate:
TVD Partizan (Bežigrad) 5:4 (5:3)

NTK Fužinar (Ravne) 5:0 (5:1)
NTK Kajuh (Ljubljana) 5:1 (5:1)
NTK Branik (Maribor) 5:0 (5:0)
NTK Kemičar (Hrastnik) 5:1 (5:1)
NTK Jesenice (Jesenice) 5:1 (5:0)
NTK Smedela (Koper) 5:1 (5:0)

V oklepaju so rezultati prvega dela prvenstva. Ekipe so navedene po vrstnem redu, ki so ga osvojile s seštevanjem rezultatov obeh nastopov na prvenstvu.

S. Bavdek

Zmaga za SD Tone Nadižar

Na zaključnem delu liga tekmovanja z zračno puško so se v nedeljo srečali v Kranju desetčlanske ekipe petih najboljših strelskih družen v občini. Tekmovale so za uvrstitev v drugi del lige tekmovanja z malokalibrsko puško.

Strelci iz SD Tone Nadižar so dokazali, da so se za tekmovanje najbolje pripravili.

Zmagali so s precej visokim rezultatom in se bodo tako že v prihodnjih mesecih sprijeli s prvaki ostalih gorenjskih občin.

Rezultati: 1. SD Tone Nadižar 2465, 2. SD Iskra 2435, 3. SD Franc Mrak - Predoslje 2386, 4. SD Slavec Ivo-Jokl 2263, 5. SD Sava 1607.

B. Malovrh

Obakrat OS Stane Žagar

V telovadnici osnovne šole Stane Žagar v Kranju so v soboto pionirji in pionirke startale na tradicionalnem košarkarskem turnirju za memorial Staneta Žagarja. Nastopilo je sedem pionirskih ekip. V obeh konkurencah, tako pri pionirjih kakor tudi pri pionirkah je bila najboljša OS Stane Žagar.

Rezultati: pionirji — OS Lucijan Seljak : OS Simon Jenko 28:25, OS Stane Žagar : OS France Prešeren 25:15, OS

France Prešeren : OS Simon Jenko 23:6, OS Stane Žagar : OS Lucijan Seljak 44:19. Vrstni red: 1. OS Stane Žagar, 2. OS Lucijan Seljak, 3. OS France Prešeren, 4. OS Simon Jenko. Pionirke: OS Stane Žagar : OS Lucijan Seljak 6:4, OS France Prešeren 11:4, OS Stane Žagar : OS France Prešeren 8:4, vrstni red: 1. OS Stane Žagar, 2. OS Lucijan Seljak, 3. OS France Prešeren. — dh

Novak prvi

Na prvenstvu gorenjskih pošt je nastopilo 12 šahistov. Na slovensko prvenstvo, ki bo 24. aprila v Ljubljani, sta

se uvrstila Silvo Novak in Franc Stagar (oba PTT Kranj).

E. S.

OD NEDELJE DO NEDELJE

NOGOMET — V prvem spomladanskem kolu SNL je kranjski Triglav v gosteh izgubil s trboveljskim Rudarjem s 3:1 (1:0).

Tudi oba gorenjska predstavnika ZCNL škofjeloški LTH in Tržič sta gostovala in ostala brez izkupička. Rezultata: Usnjar : LTH 2:0 (1:0), Nova Gorica : Tržič 9:1 (6:1).

Pari drugega kola: Triglav : Celje-Kladivar, Tržič : Hrastnik, LTH : Zagorje.

ROKOMET — Startali so tudi rokometiši v SRL. Edini gorenjski predstavnik Tržič je svoje prvo srečanje v gosteh izgubil v Ratečah 10:12. Par drugega kola — Tržič : Ajdovščina.

SMUCANJE — Na Golteh je bilo letošnje republiško prvenstvo starejših in mlajših mladink ter starejših in mlajših mladincev v snuku. Prvaki so postali: mlajše mladinke — Oitzel (Jesenice), starejše mladinke — Pirnar (Novinar), mlajši mladinci — Vovk (Jesenice), starejši mladinci — Bernik (Jesenice). — dh

P. Didič

1 vprašanje 3 odgovori

Ta mesec so vse gorenjske občinske skupščine sprejele občinske proračune za leto. O letošnjih razvojnih programih posameznih občin in o proračunih pa so pred sprejemom razpravljali tudi na zborih volivcev. Prav na zborih volivcev oziroma na terenu nasploh pa ob kopici predlogov in vprašanj pogosto slišimo tudi mnenja o sodelovanju med občinsko skupščino in njenimi organi ter krajevnimi skupnostmi. Med petkovim obiskom v tržiški občini smo poprašali, kakšno je sodelovanje med občino in krajevnimi skupnostmi v občini in kaj morda pogrešajo? Ker smo poprašali le v treh krajevnih skupnostih, rezultat oziroma odgovore ne moremo posplošiti na vso občino.

JANKO PERNE, predsednik KS Sebenje: »Naša krajevna skupnost, ki zajema naselja Sebenje, Ziganja vas, Retnje in Breg, dobi sedaj iz občinskega proračuna okrog 4 milijone starih dinarjev na leto. Če bi kratko odgovoril, potem bi rekel, da druge povezave z občino pravzaprav nimamo. Seveda je v krajevni skupnosti vrsta stvari, ki bi jih bilo treba urediti, vendar za mnoge ne hodimo prosit na občino. Če je le mogoče, jih sami uredimo. Res pa je tudi, da nam gre občina pri večjih težavah kolikor more vedno na roko.

STANKO STRITIH (stanuje v KS Bistrica), podpredsednik občinske skupščine: »Lahko rečem, da je sestav prebivalstva v naši krajevni skupnosti zelo različen. Pa tudi sicer je naša krajevna skupnost tako heterogena, da imamo vrsto problemov, ki jih sami ne moremo rešiti, čeprav ima skup-

nost na leto okrog 10 milijonov starih dinarjev. Lahko pa rečem, da je med občino in krajevno skupnostjo obojestransko sodelovanje zelo dobro. Dokaz za to je, da skupščina nenehno skrbi za razvoj tega dela občine in tudi v prihodnje naj bi se po programu v Bistrici precej spremenilo. Mislim pa, da bi bilo sodelovanje lahko še boljše, če ne bi bili prebivalci Bistrice po sestavu tako različni in velikokrat tudi neenotni pri posameznih akcijah.

FRANC KOPAČ, predsednik KS Pristava: »Naša krajevna skupnost je majhna in temu primerna je tudi občinska dotacija. Dobimo 600.000 starih dinarjev letno za javno razsvetlavo, vzdrževanje krajevnih cest in druga manjša dela. Urejamo kanalizacijo in občina nam pomaga kolikor more. Ne samo s stroji, mi nasveti, izdelali so nam načrte, temveč tudi z denarjem. Lani in letos smo dobili 3.400.000 starih dinarjev namenskih sredstev. Upamo, da tudi v prihodnjih letih ne bomo ostali praznih rok. Mislim, da je tam, kjer so prebivalci sami zainteresirani za delo in so pripravljeni prispevati v denarju in v delu, tudi povezava z občino boljše in bolj dobrodošla.« **A. Z. — L. B.**

Medobčinski svet ZK o kmetijstvu

Danes popoldne se bo v Kranju sestel medobčinski svet ZK za Gorenjsko, ki bo obravnaval aktualna družbenopolitična vprašanja kmetijstva, o čemer so govorili že na 2. zasedanju konference ZKS. Zato bodo na današnji seji sveta obravnavali priprave na regionalni posvet o uresničevanju stališč te konference in njenega akcijskega programa, razen tega pa bodo ustanovili posebno delovno skupino kmetijskih proizvajalcev-komunistov ter razpravljali o političnem organiziranju zasebnih kmetov.

— Jk

Občani kranjske in tržiške komune

Zemlja, zrak, voda in ogenj so prvine prebivalcev našega planeta, te prvine so naše okolje. Ker smo pozabili ali nismo vedeli, se osvestimo prej, kot bo bila plat zvona.

Bolj ko smo kultivirani, razvijamo tehniko in napredek, več je za nami sledov civilizacije. Ti sledovi so marsikje necivilizacija.

Kako smo spremenili, zastrupili in onesnažili okolje, o tem govore številni članki in knjige. Študijsko in raziskovalno gradivo dokazuje spremenjeno in uničeno rastlinstvo in živalstvo v vodi in na zemlji. V zrak se mešajo prah, plini in strupi, ki nastajajo pri izogrevanju tisočih materij.

Mnogh kvarnih vplivov, ki jih sami ustvarjamo in s tem spreminjamo okolje, se moramo lotiti visoko tehnično, znanstveno se spoprijemamo z boleznimi civilizacije. Drugi kvarni vplivi so odvisni le od naših navad, zavesti in končno podzavesti.

Hočemo biti praktični in se oziramo okrog sebe. Poglejmo! Kaj? Poglejmo nečistočo, ki je do zdaj nismo videli. Poglejmo nesnago, za katero mislimo, da mora skrbeti nekdo tretji. Vemo, kdo mora skrbeti za snago po uradni dolžnosti. Vemo, da moramo biti pošteni do drugih in pomesti pred svojim pragom, dobesedno pomesti in smeti dati na kraj, ki je za to določen: to je koš, smetnjak, keson, greznica, določeno odlagališče ali smetišče. Če tega mesta za luščino ali zavitek, katerih vsebino smo ravno porabili — ni na dosegu roke — ne bomo odpadka odvrgli od sebe — morda še prej pogledali, če nas kdo vidi, pač pa bomo dali v žep ali torbico in zavrgli na za to urejenem mestu.

Zdaj ko je sneg skopnel in zelenje še ni prekrilo svojih reber, vidimo, kaj bomo odstranili in očistili. Kot občani pomagajmo vzdrževati čistočo

tam, kjer delamo — tam, kjer bivamo — tam, kjer se gibljemo

V občini Kranj in v mestu Kranju je določen mesec april za mesec čistoče. V občini Trzič in v mestu Trzič je določeno obdobje od 15. aprila do 15. maja za mesec čistoče.

Postarimo, da postane dolžnost današnjega dne navada jutrišnjega.

Vodja sanitarne inšpekcije **dr. Bajželj Albin**

GORENJSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA V HINDUKUŠ

ISTOR-O-NAL

V prejšnji številki smo predstavili še zadnje člane alpinistične odprave v Hindukuš. Marsikoga pa bo tudi zanimalo koliko takšna odprava stane. Za nabavo opreme je odprava do sedaj porabila okoli 30.000 din. Vendar pa bi po dosedanjih izračunih potrebovali še okoli 45.000 din. V to vsoto pa niso zajeti stroški za iztrošenje avtomobilov, zavarovanje za vse člane odprave, nosače in pakistanskega oficirja ter stroški za fotografski material.

Del manjkajočega denarja bo odprava dobila z izdajo posebnega ekspedicijskega biltena, v katerem bodo objavljene poleg drugega tudi reklame. Nekaj denarja bo prinesla tudi prodaja pozdravnih razglednic ter loterija, ki pa jo bodo iz objektivnih vzrokov priredili šele po povratku jeseni. Vsota, ki je navedena prej, je najnižja vsota, s katero je odprava v Hindukuš sploh še izvedljiva. Organizacijski odbor je naslovil prošnje za denarno in materialno pomoč na 150 slovenskih podjetij. Do 29. marca letos so prispevale denar za odpravo tele organizacije:

Skupščina občine Kranj, Planinsko društvo Kranj, člani Planinskega društva Kranj v nabiralni akciji leta 1969, Gozdno gospodarstvo Bled, Gozdno gospodarstvo Kranj, podjetje Creina Kranj, trg. podjetje Kokra in Zavod ing. Stanka Bloudka v Ljubljani.

Pomoč v zdravlilih pa so poslali: Lek Ljubljana, Krka Novo mesto, Pliva Zagreb, Ciba Zagreb.

Pomoč v alpinistični opremi so poslali: tvrdka Essel Hermagor s Koroške, tvrdka Stubai iz Avstrije in Elan Begunje.

Za razglednice pa so doslej prispevali udeleženci XXXL posveta meddruštvenega odbora gorenjskih planinskih društev in pa uredništvo Glasa.